

esikko

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITON JÄSENLEHTI

4•2007

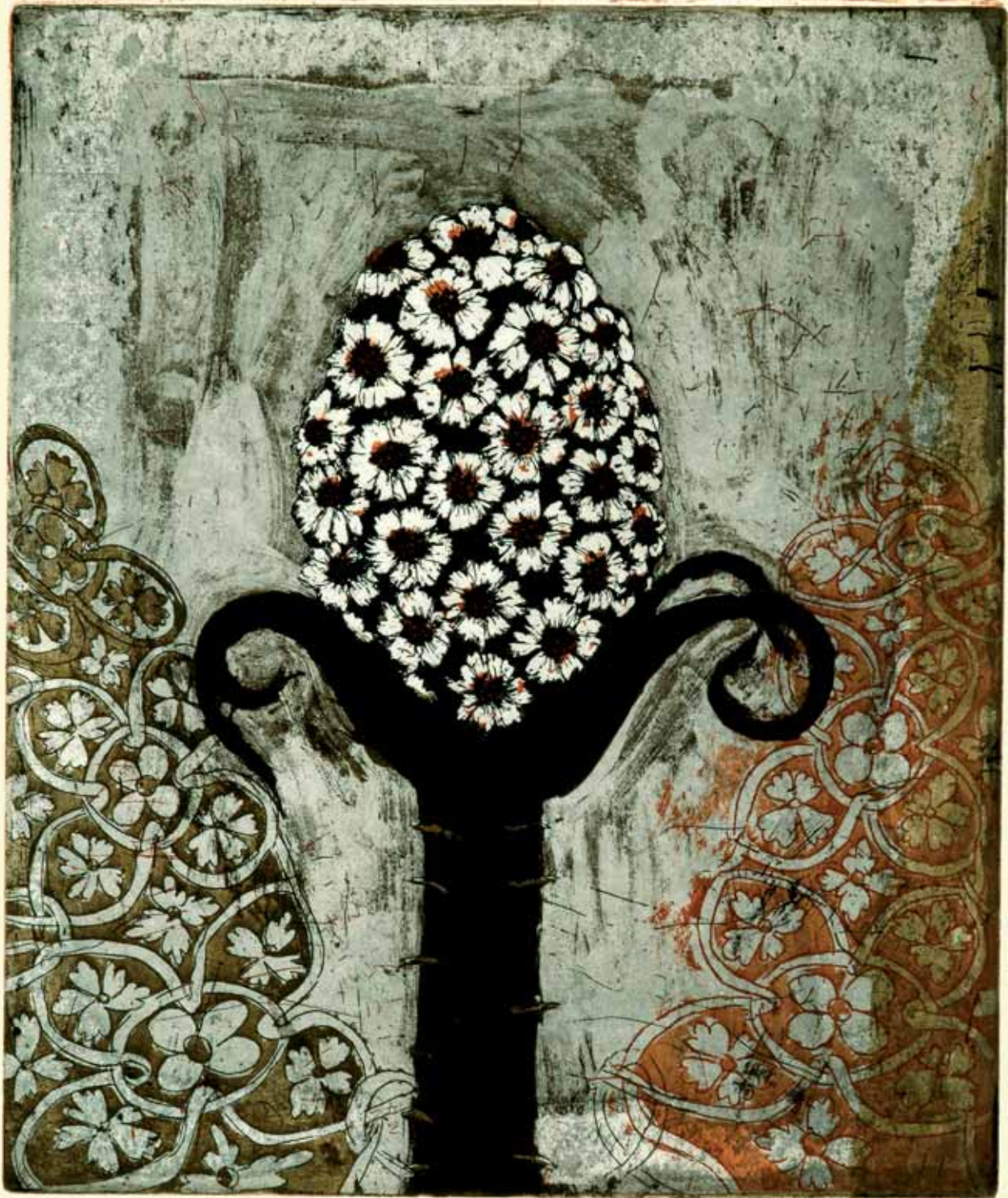
Miesnumero

ISÄ. Ei enää vain
elatusvelvollinen s. 4

Luolamies olohuoneessa s. 8

Uuvutko toisten murheista? s. 10

Liiton vastuunkantajat s. 14

esikko

4•2007

TÄSSÄ NUMEROSSA:

- 4 ISÄ. Ei enää vain elatusvelvollinen
- 8 Luolamies olohuoneessa
- 10 Uuvutko toisten murheista?
- 12 Miesten pöydässä
- 14 Kuka kantaa vastuun työstämme? Liiton vastuunkantajat
- 16 Selityksiä riisumassa. Miehen Linja
- 20 – Pari vuotta sitten en uskonut saavani Suomesta töitä.
Työtä tehden tulevaa kohden
- 28 Myös naiset lyövät miehiä
- 34 Elna Kiljander – Ensi Kodin arkkitehti

PALSTAT:

- 3 Pääkirjoitus
- 18 Minun työviikkoni
- 22 Nuijanheiluttajat
- 24 Kirjoja kirjoja
- 28 Meillä jäsenyhdistyksissä
- 35 Uutisikkuna

**Ensi- ja turvakotien
liiton jäsenlehti**
25. vuosikerta

ISSN 0780-234X

Päätoimittaja
Ritva Karinsalo
ritva.karinsalo@etu.inet.fi

Toimitussihteeri
Essi Lehtinen
essi.lehtinen@etu.inet.fi

Toimituskunta
Katriina Hämäläinen, pj.
Ritva Karinsalo
Helena Niemi
Mikko Savelainen
Jaana Vaittinen
Essi Lehtinen, siht.

Toimituksen osoite
Ensi- ja turvakotien liitto
Asemamiehenkatu 4, 7. krs
00520 Helsinki
Puh. (09) 454 2440
Faksi (09) 4542 4430
www.ensijaturvakotienliitto.fi

Ilmoitukset Kirsti Kaleva

Ilmoitushinnat
1/1 sivu 700 euroa
1/2 sivua 420 euroa
1/4 sivua 280 euroa

Tilaukset ja osoitteenmuutokset
toimisto@etu.inet.fi

Tilauhinta 28 euroa/vsk

Taitto Timo Jaakola

Painopaikka
Painotalo Miktor Ky, Helsinki

Kansikuva

Kirsi Neuvonen: Petasites Officinalis, 2006
etsaus, akvatinta, kopiosyövytys

Petasites Officinalis on näyte Kirsi Neuvosen kasviaiheisesta grafiikkansarjasta, johon kuuluu lukuisia kasvipareja, joista toinen on maskuliininen ja toinen feminiininen, niiden muotojen mukaan. Sarjan innoittaja on sata vuotta sitten elänyt saksalainen kasvien valokuvaaja ja taideopettaja Karl Blossfeldt. (Satu Itkonen)

Miestyö muuttuu

MIEHET TULEVAT ASIAKKAIKSEMME entistä useammin, he käyvät pidempään ja heidän on helpompi tulla. Viime vuonna Ensi- ja turvakotien liiton ja jäsenyhdistystemme miestyö sai 1600 uutta asiakasta. Perheen hyvinvointi on usein yksi motiivi avun hakemiselle elämän vaikeuksissa. Miehet pelkäävät, aivan aiheellisesti, menettävänsä perheensä.

Miehet itse haluavat entistä enemmän osallistua perheen hyvinvoinnista vastaamiseen. He haluavat huolehtia lasten arjesta. Tämä miesten pyrkimys aiheuttaa sen, että meidän on mietittävä uudelleen, mitä miestyössä teemme.

Olemme valitettavan usein nähneet miehet ongelmien kautta, vain väkivallan tekijöinä. Miehet kertovat, että he tuntevat jäävänsä perheiden asioita käsiteltäessä sivuun. Heitä ei ole kunnolla kohdattu.

Meillä on jo Jussi-työn kautta pitkä kokemus miesten kanssa tehtävästä työstä. Yhdistyksissä on ollut ja on edelleen useita miehet huomioivia hankkeita, jotka jättävät positiiviset jäljet arkiseen työhön. On paikallisia, toimivia verkostoja, jotka elävät hankkeiden päätyttyäkin. On työntekijöitä, jotka keskittyvät miesasiakkaiden kohtaamiseen ja kohtaamisen kehittämiseen. Suunta on oikea.

Mitä enemmän puhumme siitä, että teemme työtä paitsi naisten ja lasten, myös miesten kanssa, sitä helpompi miesten on hakea apua. Miehet tarvitsevat ja haluavat apua voidakseen luottaa itseensä arjesta suoriutuvina isinä.

Kannustan miestyötä entistä enemmän avoimeen keskusteluun muiden työmuotojen kanssa. Kes-

kustellaan yhdessä siitä, miten miehet ja isät palveluissa huomioidaan? Miten isät voisivat näkyä myönteisesti perheittensä elämässä?

JUSSI PULLI
KEHITTÄMISPÄÄLLIKÖ
ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO

ISÄ

Ei enää vain elatusvelvollinen

Kun vanhemmat eroavat, lapsen kannalta tärkeintä on, että hän voi luottaa saavansa pitää molemmat vanhempansa. On aikuisten asia tehdä se mahdolliseksi. Lapsi ei eroa vanhemmistaan.

RAAMI MARJAMÄKI

VANHEMMUUS JATKUU ERONKIN jälkeen. Tavoite alkaa vihdoinkin olla totta myös isien kohdalla. Isät sekä haluavat että voivat pitää kiinni vanhemmuudestaan vanhempien keskinäisen suhteen muutoksista riippumatta. Tämän päivän kolmikymppiset isät eivät enää yksinkertaisesti suostu jäämään sivuun lastensa elämästä.

Kun lapsen ja vanhempien välisen suhteiden tärkeys tunnustetaan, myös eroavien vanhempien keskinäisestä suhteesta tulee uudella tavalla tärkeä. Vanhempien suhteen kuntouttaminen erossa onkin yksi lapsen hyvään tähtäävän auttamisen keskeinen tavoite.

Suhteet tärkeitä, eivät seinät

Isät ovat alkaneet yhä enemmän hoitaa omia lapsiaan ydinperheissä. Jos vanhemmat päättävät erota, lapsen ja isän läheinen suhde näkyy entistä enemmän myös lapsen huollosta päätettäessä.

Elatusvelvollisen tai tapaajavanhemman tai etävanhemman, miksi häntä kutsutaankaan, aseman ja merkityksen on aikaisemmin määrittänyt paljolti vanhempien keskinäinen suhde ja toisen, tärkeämmäksi luokitellun vanhemman, pyrkimykset.

Kun sekä äidin että isän suhdetta lapseen pidetään itsessään tärkeänä ja suojelemisen arvoisena, tulee mahdolliseksi ja tarpeelliseksi suunnata huomio erovanhemmuuden muihin, osin uusiinkin kysymyksiin.

Lapsen tarpeiden ja eroavien vanhempien auttamisen näkökulmasta tämä tarkoittaa, että suhteet vanhempiin ja niiden jatkuvuus on ymmärretty seiniä tärkeämmäksi lapsen turvallisuudelle.

Uusia käytäntöjä

Muutokset, jotka parhaillaan toteutuvat uusien erovanhempien tavassa yhdessä vastata lastensa hoidosta ja kasvatuksesta, ovat suuri harppaus perheiden ja eroamisen kulttuurien kehityksessä. Lapsen näkökulmasta kehitys luvannee hyvää. Voi myös olla, että lapsen tarpeita ja häneen kohdistuvia uhkia on arvioitava radikaalisti uudelleen, kun perheiden tavat toimia eroissa ratkaisevasti

muuttuvat. Uusien käytäntöjen vaikutusta lasten arkeen päästään on tutkittava. Hyvä esimerkki on lapsen asuminen vuorotellen vanhempiensa kodeissa.

Se, että isä on hoitanut lasta ja on tälle läheinen, koituu erossa lapsen ja koko perheen eduksi. Lapsen ja isän varhainen läheinen suhde on kuin vakuutus, jolla myöhemmin turvataan isän ja lapsen suhde ja lapsen yhteys isäänsä muutoksissa. Jo kauan on tiedetty myös, että lastaan ahkerasti tapaavat isät huolehtivat elatusmaksuistakin tunnollisemmin kuin harvoin tapaavat. Lasta hoivannut isä ei ole neuvoton pienenkään lapsen kanssa.

Ero ei ratkaise vuorovaikutuksen ongelmia

Eroavat vanhemmat voivat erityisesti eron alkuvaiheessa kieltää sen tosiasian, ettei lapsiperheen ero koskaan voi olla täydellinen. Ero ei automaattisesti tuo ratkaisuja puolisoitten vuorovaikutuksen ongelmiin.

Isän kokemus lapsen hoidossa ja herkkä yhteys lapseen voivat kuitenkin vakuuttaa myös äidin ja vaikuttaa myönteisesti siihen, mitä äiti ajattelee vanhempien keskinäisen yhteistyön mahdollisuuksista. Aiempien hyvien kokemusten pohjalta on helppo nähdä edut, jotka yhteistyöstä on paitsi lapselle, myös itselle. Toisen vanhemman merkityksen ymmärtäminen ja hyvät kokemukset auttavat myös erokriisin aikana erottamaan

ydinperheessä toisiinsa kietoutuvat puoliso- ja vanhemmuussuhteet toisistaan.

Vanhempien yhteistyön ja eroperheen tunneilmaston kannalta on tärkeää käydä kunnolla oma eroprosessi läpi. Perheen tunneilmasto on lapsen tärkein kasvuympäristö. Sen laatu on ratkaisevan tärkeä lapsen hyvinvoinnille ja itsetunnon kehitykselle. Lapselle on hyväksi, että hänen lähellään olevat ja hänestä vastuuta kantavat aikuiset ajattelevat hyvää toisistaan. Erityisesti tämä koskee omia vanhempia.

Uudella tavalla tärkeä suhde

Toisen vanhemman erityisyyden tunnustaminen ei ole keneltäkään pois. Molempien vanhempien erityisyyden korostaminen ei toisaalta myöskään merkitse sitä, etteikö vanhempien keskinäiseen suhteeseen enää tarvitsisi kiinnittää huomiota, päinvastoin. Suhde tulee, jos mahdollista, entistään tärkeämmäksi.

Eropuolisoiden suhteen ja yhteisen vanhemmuuden ehtojen tulee kuitenkin kahden tärkeän ja aktiivisen vanhemman ajattelussa olla tasapuoliset ja molempia velvoittavat. Kummankaan vanhemmuus ei voi olla toisen vanhemmuudelle alistainen, eikä kummallakaan vanhemmalla saa olla sukupuolesta johtuvia erivapauksia tai yksinoikeutta lapsen edun tulkintaan.

Isän halu ja pyrkimys pysyä eron jälkeen kiinteästi mukana lapsensa

30 000 erolasta vuodessa

- Suomessa on vajaat 600 000 lapsiperhettä (perheessä alle 18-vuotiaita lapsia).
- Äiti ja isä ovat naimisissa 62 prosentissa lapsiperheistä.
- Äiti ja isä ovat avoliitossa 18 prosentissa lapsiperheistä.
- Isä on yksinhuoltaja 3 prosentissa lapsiperheistä.
- Yksinhuoltajaperheitä on yhteensä 17 prosenttia.
- Reilun 17 000 lapsiperheen vanhemmat muuttivat erilleen. Perheissä oli lähes 31 000 lasta (vuonna 2005).

Lähteet: Tilastokeskus
Stakes: Suomalainen lapsi 2007

elämässä pakottaa hänet miettimään, paitsi suhdetta lapseen ja omaan vanhemmuuteen, myös suhdetta lapsen toiseen vanhempaan, entiseen puolisoon. Isän muuttuva rooli eroperheessä ja lapsen huomioon ottava sensitiivinen isyys taas haastaa äidin mukaan samanlaiseen pohdintaan.

Äidille uudenlainen eroisuus ja eronneiden vanhempien yhteistyön vaatimus voi olla sekä lupaus että uhka: toisaalta lapsen tarpeiden ja hoito- ja kasvatusvastuun jakaminen on myönteistä, toisaalta äitiä voi vaivata pelko huonon vuorovaiikutuksen jatkumisesta tai toivotun täydellisen autonomian toteutumattomuudesta.

Järjestelmille haaste

Hyvän eron tekeminen on suuri haaste myös eroperheen kanssa työskenteleville ammattilaisille. Kun eroavilta vanhemmilta vaaditaan yhteistyötä, myös auttajien on kehitettävä ja annettava resursseja palveluille, jotka edistävät lasten edun mukaista yhteistyötä.

Sosiaaliturvaa pitäisi pikaisesti uudistaa perheiden omaksumien modernien käytäntöjen mukaiseksi. Kun isät tapaavat lapsiaan entistä useammin ja lapset asuvat vuorotellen molemmissa kodeissaan, on vanhempien elatusvastuun ja sosiaalietuuksia jakamista mietittävä uudelleen. Sosiaaliturva ei saisi täl-

läkään alueella jarruttaa lapsen edun mukaista kehitystä.

On kummallista, että meillä edelleen puhutaan yksinhuoltajaperheistä ikään kuin oletuksen mukaisena järjestelyinä, vaikka yli 90 prosentissa vuosittain vahvistettavista huoltosopimuksissa huoltajuus on yhteinen.

HEIKKI KOISO-KANTTILA
EROVANHEMPIEN TUKIKESKUS
NEUVON PROJEKTIJOHTAJA
LASTENSUOJELUN KESKUSLIITTO

Isä pääsi erossa perheen keskiöön

Tamperelaisen **Jaani Vilkkilän** avioliitto päättyi eroon reilu vuosi sitten. Nyt 9-vuotias tytär **Saara** ja 6-vuotias poika **Miika** asuvat vuorollaan isän ja äidin luona. Isä saa pitää heitä luonaan joka kolmannen viikon.

– Lisäksi he yöyvät luonani keski- viikosta torstaihin äidin-viikkoina. Se helpottaa ikävää.

Perheen hajoaminen oli Vilkkilälle ”elämän suurin tappio”.

– Olen itse eroperheestä ja ajattelin aina, että minun lapseni saavat kasvaa isän ja äidin kanssa. Oli murskaava huomio, kun tajusin, etten pystynytäkään pitämään perhettä koossa. Ei sen näin pitänyt mennä.

Koko prosessi erosta uuteen elämään on ollut vaativaa aikaa. Nyt arki alkaa sujua. Yllättäen Vilkkilä on huomannut, että myös hänen isyytensä on muuttunut. Lasten äiti oli kotona seitsemän vuotta ja pyöritti pitkälti perheen elämää. Omalla hoitoviikollaan isä on päässyt keskelle lasten arkea.

– Aiemmin osallistumiseni lasten elämään oli ohuempaa. Kun lapset ovat nyt luonani, olen kodin sosio-magneettisessa navassa, hän naurah-
taa.

Termin hän on keksinyt itse. Se tarkoittaa kutakuinkin, että hän on nyt kodin keskus, joka huoltaa, hoitaa, kasvattaa, neuvoo, ruokkii ja päättää asioita.

– Se tuntuu tärkeältä ja hyvältä. Nyt saan kokea, millaista se on. Kun lapset ovat minulla, olen täysillä läsnä heidän arjessaan. Joudun ja saan osallistua kaikkeen. Pääsen sanomaan sanani esimerkiksi siihen, mitkä vaatteet pannaan päälle ja miten tukka laitetaan.

Työ pappina antaa mahdollisuuden kerätä töitä niille viikoille, kun lapset ovat äidilläään.

– Täytän tyhjyyttä kahvimillä töitä ja harrastuksella, jonka olen aloit-

RAMI MARJAMAKI

RAMI MARJAMAKI

Syällisyyttä ja siivousta

Jaani Vilkkilä on kamppaillut syyllisyyden tunteiden kanssa eron takia. Hän olisi toivonut lapsille rauhallisia kasvuvuotia.

– Syyllisyyden takia tekisin melkein mitä vain, niin suurta se on ollut.

– En kuitenkaan alkanut lahjoa lapsia. Olen enemmän puritaani-isä. En halunnut opettaa lapsia siihen, että isältä saa tavaraa, kun ruinaa.

Sen sijaan hän haluaa, että lapset elävät hänen luonaan tavallista ja tasaista arkea. Enemmänkin äiti vie lapsia huvipuistoon ja tapahtumiin.

– He tietävät, että isä ei vie. Menemme mieluummin vaikka nuotiolle paistamaan makkaraa. Hyvä ja turvallinen arki on heille hyväksi. Spesiaalihojelmia on harvoin.

– Olen lähellä ja läsnä koko ajan. Ostin parisängynkin, jotta tyttö ja poika pääsevät isän viereen, kun siltä tuntuu.

Jaani on purkanut syyllisyyden tunnetta myös siivoamalla.

– Tiskaan joka kerta heti ruoan jälkeen ja pidän kodin siistimpänä kuin useimmat muut, hän kuvaa ja jatkaa, että halusi todistaa, että osaa hoitaa kodin.

– Satsasin siihen, mutta kun huomasi, että selviän, se ei tuottanutkaan ihmeellistä tyydytystä.

Asioista sopiminen ei ole helppoa, mutta ei täysin mahdotontakaan, sanoo Jaani Vilkkilä.

tanut. Siten pystyn olemaan lasten kanssa täysillä, kun he ovat luonani.

– Aina töiden järjestely ei onnistu. En voi sanoa, että en pääse hautajaisiin, Vilkkilä kuvaa. Silloin apua antaa lastenhoitajien verkko.

Hintalaput

Yhteispeli entisen puolison kanssa on asettunut uomiinsa. Kun ero oli vielä kesken, asioista sopiminen oli hetimitään vaikeaa. Vilkkilä huomasi, että kaikella mitä sanot, on hintalappu.

– Jos roiskit toisen silmille, se tulee kyllä takaisin. Asiallisuus ja joustavuus sen sijaan palkitaan hyvällä.

Aluksi oli vaikea pysyä siinä asiassa, josta keskusteltiin

– Teki mieli alkaa riidellä muistakin asioista. Oli suuri haaste pysyä asiallisena ja vielä suurempi haaste asettua toisen osaan. Yleensä kun erotaan, on helppo arvostella toista ja ajatella omaa suuttumusta. Asioista sopiminen ei ole helppoa, muttei täysin mahdotontakaan, Vilkkilä kuvaa.

– Tärkeintä on, ettei pahaa oloa kaada lasten niskaan. He ovat erossa osallisia tahtomattaan ja syyttään.

Vilkkilöllä on yhteishuoltajuus, mutta lapset ovat äidilläään enemmän kuin isän luona. Siinä Jaani Vilkkilä jousti, sillä lastenvalvoja suositteli, että lasten on hyvä olla toisen vanhemman kanssa enemmän.

– En suostunut siihen ihan heti. Mutta tämä järjestely toimii, enkä nyt näe syytä muuttaa sitä.

Hän maksaa lapsista elatusapua.

– Olen elatusvelvollinen, niin on papereissa määrätty. Toisaalta tiedän, että raha menee lasten elämiseen. Siksi ei tunnu pahalta maksaa.

JAANA LAITINEN

A man with a serious expression stands in a dark, cave-like setting. He is wearing a leopard-print loincloth and has a leopard-print shawl draped over his left shoulder. He is barefoot and holds a dark briefcase in his right hand and a spear in his left. The background is dark and textured, suggesting a cave interior.

Luolamies olohuoneessa

Kaikki ovat kuulleet vitsin baarimikon kanssa jutteleavasta miehestä, joka valittaa, ettei vaimo ymmärrä häntä.
Nyt myös monet tutkijat myöntävät, että mies on oikeassa.

VAIMO EI YMMÄRRÄ miehen ajattelua, mutta toinen mies – vitsien baarimikot ovat miehiä – ymmärtää. Miehet ja naiset ajattelevat eri tavoin, vaikka pelko tasa-arvon vastustajaksi leimautumisesta voi estää tästä puhumisen. Erojen kiistäminen ei kuitenkaan edistä tasa-arvoa, päinvastoin. Niiden tunnustaminen vasta mahdollistaa sen.

Nainen voi oppia ymmärtämään miestä ja mies naista, mikä nähdään pitkissä, onnellisissa parisuhteissa. Nykyisin suhteet ovat kuitenkin herkemmin katkolla kuin ennen, koska pariskunnat eivät anna aikaa ymmärryksen kehittymiselle. Kuitenkin valtaosa suomalaisista alle 17-vuotiaista lapsista, Stakesin mukaan peräti 76 prosenttia, asuu oman isänsä ja äitinsä kanssa. Tämä vailla suuria ongelmia elävä joukko ei pääse otsikoihin. Etenkin tällaisen perheen isä on hankala puheenaihe. Miksi?

Mies osoittaa tunteet teoillaan

Suuri miesenemmistö unohdetaan julkisessa keskustelussa, koska se ei itse puhu itsestään ja ihmissuhteistaan. Miehet rakastavat tekniikkaa ja antavat tekojen puhua puolestaan, siksi heidän tunteensa jäävät pimentoon. Evoluution myötä miehet ovat erikoistuneet karkeisiin tunteisiin ja naiset herkkiin.

Naiselle ilmaisujen sävyt ovat tärkeitä. Miehellä riittää, että asiat hoidutvat. Miehet säästävät suuret tunteensa urheilukisoihin. Pienemmät he osoittavat arkisilla teoillaan, usein uutta tekniikkaa hyödyntäen. Miehen mielestä pölynimuri osto hääpäivälahjaksi on rakkaudenteko, naisesta silkkaa ilkeyttä.

Laajakaista vs. modeemi

Miehisillä tunneilmaisutavoilla on ihmiskunnan historian mittaiset juuret. Miehiä on aina palkittu siitä, että

he eivät ilmaise tunteitaan rehellisesti ja reaaliajassa. Ihmiskunta olisi kuollut sukupuuttoon jo ennen ajanlaskumme alkua, jos miehet olisivat tuulettaneet tunteitaan avoimesti taisteluissa. Näin he olisivat luovuttaneet voiton avaimet vastikkeetta vastustajalle. Ei. Parempi oli pidätellä hetki ja vasta sitten hihkaista. Kun näin on jatkunut miljoonia vuosia, on ymmärrettävää, ettei miehistä leivota ihmissuhtespesialisteja muutamassa vuosikymmenessä.

Naisten suhteen tilanne on toinen. Aikojen alusta naiselle on ollut palkitsevaa tulkita lähipiirin mielenliikkeet herkästi, aidosti ja välittömästi. Näin naiset ovat pitäneet kanavat auki ja saaneet lapsensa ja kaiken muun tärkeän hoidettua. Pitkän evoluution tuottama ero näkyy jopa aivorakenteissa. Naisen aivopuoliskoja yhdistävä leveä aivokurkiainen on kuin tietotekniikasta tuttu laajakaista miehen kapeaan (modeemi) kannakseen verrattuna. Siksi mies on heikoilla naisen tykittäessä tunteitaan megabittejä leveänä vyörynä miehen vaatimattomaan vastaanottimeen. Ei siis ihme, jos mies silloin tällöin epäonnistuu naisen tunneviestien sävyjen tulkinnassa.

Isäkö iso lapsi?

Normaali, sopuisa pari selviää kotioloissa arkisesta tunnehetteiköstä kohtuullisen hyvin. Se ei vielä takaa, että nainen ymmärtäisi miehisen arvomaailman erityispiirteet. Miehen arvomaailmassa korostuvat nimittäin suoriutumisen ja valta. Siksi mies on helppo haastaa kilpailuun sellaisestakin tilanteesta, jossa nainen ei näe mitään voittamisen arvoista. Täpä-rässä liikennetilanteesta mies painaa kaasua, siinä missä nainen mieluummin jarruttaa.

Arvoero varmistaa sen, että mie-

hen elämä on usein hauskaa, mutta myös sen, että mies joutuu naista useammin utoihin onnettomuuksiin. Jos joku putoaa kuolemaan liikuvan auton katolta tai lyö päänsä reimariin tapellessaan liikkuvassa veneessä, voi olla varma, että uhri on mies. Miesten teoilla iltapäivälehdet revittävät lööpeissään.

Isän roolissa suoriutujamies tuo perheeseen kepeän kilpailullisuuden, jolla mies on virikkeistännyt ympäristöön luolamiesten ajoista lähtien. Viikkosiivouksesta tai autoretkestä maalle kehitetään seikkailu silläkin uhalla, että perheen äiti luokittelee miehensä isoksi lapsiksi hänen hauskuuttaessaan perhettään yhä uusilla jekuilla. Nainen osoittaa viisautensa, jos pitää havaintonsa omana tietonaan. Näin ei aina tapahdu ja siksi monet miehet kutsuvatkin vaimoan äidiksi. Mies ei kuitenkaan pelleile lapsellisuuttaan, vaan siksi, että aidosti nauttii perhe-elämän mahdollistamista haasteista.

Ei vikoja

Pitkän parisuhteen edellytykset paranevat, kun molemmat osapuolet ymmärtävät toisen kummallisuudet ominaisuuksiksi sen sijaan, että pitäisivät niitä vikoina. Näin parisuhteessa ja koko perhe-elämässä säilyä sukupuolten erilaisuudesta johtuva jännitys ja yllätyksellisyys. Jos miehiä ja naisia pyritään liian innokkaasti samanlaistamaan, häviää tämäkin hauskuus perhe-elämästä.

MARTTI PUOHINIEMI

Kirjoittaja on valtiotieteiden tohtori ja kirjailija. Hän konsultoi yrityksiä ja yhteisöjä arvoihin liittyvissä kysymyksissä. Artikkelit perustuu hänen yhdessä psykologian professori Göte Nymanin kanssa kirjoittamaansa kirjaan Mies. Arvot, roolit ja tunteet (Limor kustannus), joka julkaistiin syyskuussa.

Uuvutko toisten murheista?

Asiakkaiden vaikeiden tilanteiden kuuleminen käy voimillesi. Olet kyyninen tai eristäytyvä. Kotona et jaksaisi edes ottaa takkia pois päältä. Voit olla uupunut myötätunnosta.

AMMATTIAUTTAJAT OVAT PYYTEETTÖMIÄ ja epäinhimillisiä olentoja, jotka uhrautuvat epäitsekkäästi toisia auttaakseen. Auttajat ylittävät inhimilliset rajoitteet. Näin on pitkään ajateltu. Illuusiota ovat pitäneet yllä paitsi auttajat itse, myös autettavat ja työnantajat. Kymmenisen vuotta sitten amerikkalainen **Charles Figley** alkoi kuvata auttamistyössä ilmenevää sekundaarista posttraumaattista stressireaktiota nimellä myötätunto-uupumus (*compassion fatigue*).

Normaali reaktio epänormaaliin

Uupumiseen vaikuttavat tekijät ovat monitasoisia: yhteiskunnallisia, poliittisia ja kulttuurisia. Uuvuttavia tekijöitä voi löytyä organisaatioista, työyksiköistä ja niissä vallitsevista toimintatavoista. Myös työntekijään itseensä sisältyvät omat riskitekijänsä. Hänen elämänhistoriansa ja

nykyinen elämäntilanteensa saattavat pitää sisällään riskitekijöitä. Kannattaa kuitenkin muistaa, että kyseessä on normaali reaktio epänormaaliin, vaikeaan tilanteeseen

Työtehtävissä koettu uupumus kytkeytyy kärsivien ihmisten kohtaamiseen, surun kokemukseen ja myötäelämiseen. Kohtaamiseen liittyvä riski kiteytyy empaattiseen vuorovaikutukseen, haluan lievittää kärsimystä. Auttamistyön selkäranka on hetkellinen samastuminen autettavaan kokemukseen. Ilman sitä auttaja ei saa tarvitsemaansa tietoa avuntarpeesta, eikä pysty muodostamaan suhdetta autettavaan.

Työntekijän tulisi kuitenkin vain vierailta autettavan kokemusmaailmassa ja säilyttää etäisyytensä ja toimintakykynsä. Usein näin tapahtuu. Tilanne kuitenkin muuttuu sitä vaikeammaksi, mitä enemmän asiakas tai tämän elämäntilanne muistut-

tavat auttajan omaa elämäntilannetta. Riski kasvaa myös kuormittavien tilanteiden määrän karttuessa, varsinkin, jos auttaja ei ole voinut purkaa omia kokemuksiaan auttamisuhteesta. Taakka lisääntyy petollisen huomaamatta ja alkaa syödä auttajan mieltä. Työntekijän tietoisuus vallitsevasta pahuudesta kasvaa.

Kyynisyys saa vallan

Murhenäytelmien todistaminen ja ajattelu haastaa työntekijän ajatus- ja arvomaailman. Se, mikä on ennen auttanut hallitsemaan asioita, murenee. Muutokset voivat olla työntekijässä fyysisiä. Ne voivat ilmetä stressireaktioina ja sairastumisena. Psykkisesti oireet voivat näkyä eristäytymisenä ja muina ihmissuhdeongelmina. Myös sisäinen kokemus itsestä ja toisesta muuttuu.

Usko omaan selviytymiseen on saanut syvän haavan. Maailma ei ole entisensä. Toivo positiivisesta muutoksesta hiipuu. Työmotivaatio heikentyy, kyynisyys saa vallan. Figley määrittelee myötätunto-uupumuksen

tilana, jolle on ominaista jännittyneisyys ja varautuneisuus kohdattaessa asiakkaan trauma. Oireita ovat muun muassa traumaattisten asioiden uudelleenkokeminen, niistä muistuttavien paikkojen, ihmisten ja tilanteiden välttäminen ja ylivirtityneisyys. Mikäli työntekijä ei pääse purkamaan tilannetta, siitä voi seurata työpöytätyö ylipäätös (*burnout*).

Hoido ja ennaltaehkäisy

Mieleen voi hiipiä kauhu, kun auttaja miettii myötätuntouppumisen tunnusmerkkejä. Auttaja voi nähdä kohdallensa väistämättömänä: traumatisoituminen työssä, josta saa vähän palkkaa ja arvostusta. Kannattaa kuitenkin muistaa, että kyse on prosessista. Se etenee hitaasti ja antaa merkkejä itsestään. Tapahtumat eivät ole ennalta määrättyjä.

Omien työ- ja reaktiotapojen havainnointi voi antaa tarpeellista tietoa omasta tilanteesta. Asiakkaita tavatessa työntekijässä syntyy keho-reaktioita ja ajatuksia, joihin hän voi jäädä jumiiin. Omista reaktiotavoista tietoisesti tuleminen on ensimmäinen tärkeä askel. Toinen tärkeä asia on itsehoidon (muun muassa rentoutumis- ja mielikuvatekniikat) ja tuen järjestäminen.

Näitä asioita voi opetella esimerkiksi videotyönohjauksessa, jossa työnohjaaja auttaa havainnoimisessa ja tukee itsehoitoprosessia. Työssä jaksamista auttaa myös työn rytmittäminen niin, että työtehtävät vaihtelevat ja muodostavat mielekkäitä kokonaisuuksia. Toiset työt ovat raskaampia kuin toiset.

Ammatillinen ja yksityinen elämä on syytä pitää erillään. Työn ei pitäisi syödä kaikkea energiaa, vaan voimia pitäisi jäädä myös vapaa-ajalle. Meiltä vaaditaan joustavuutta, innovatiivisuutta, uuden opiskelua ja palveluiden tuottamista pienenevillä resursseilla. Usein lisäresurssit – taloudelliset, henkiset ja aikaan liittyvät – otetaan yksityiselämän puolelta. Resurssien lainaajan tulisi muistaa, että kysymyksessä tulisi olla hetkellinen tilanne, ei jatkuva virta henkilökohtaiselta puolelta työelämään. Vastapainoa luo mukava tekeminen perheen ja ystävien kanssa. Toisenlaisen

todellisuuden ja roolien jakaminen virkistää. Kokonaiskuva elämästä ei kavennu trauman sävyttämäksi.

Kuppi teetä

Itselle, omien ajatusten ja olojen kuuntelulle, olisi hyvä antaa aikaa. Nämä sisäiset matkat voivat alkaa keittiön pöydän äärellä sytytetystä kynttilästä, ajatuksella nautitusta teekupposesta ja metsäretekistä. Jokaisen on löydettävä oma tapansa hoitaa henkisyttään. Merkittävintä on pysähtyminen ja kokemus elämän arvokkuudesta.

Itsetuntemuksen kasvattaminen ja omien traumojen työstäminen toimii myös suojana myötätuntouppumista vastaan. Työuupumusta koskeva tieto ja ilmiön ymmärtäminen luovat pohjan, jolle yksittäiset työntekijät ja työyhteisöt voivat luoda työskentelyolosuhteet, jotka suojaavat työntekijöitä.

Traumaattisesta stressistä kärsivän työntekijän hoito voi olla osa työsuojelua tai työnohjausta. Ensimmäiseksi tulisi vaalia empaattista ja myötätuntoista asennetta itseä ja kollegoita kohtaan. Työyhteisön tulisi olla turvallinen tiimi, jossa trauman kokenut voisi purkaa tilannetta, määritellä trauman uudelleen ja saada uusia näkökulmia tilanteeseen.

Kaikilla ei kuitenkaan ole tiimiä apunaan tai tiimillä ei ole tarvittavaa tietoa ja taitoa. Silloin voi pyrkiä kokoamaan ryhmän ihmisiä, joilla on halu oppia lisää myötätuntouppumisesta ja tutkia omaa itseään. Ryhmä voi hyvin täyttää tiimin jättämän aukon.

Asiaan perehtymisen voi aloittaa lukemalla psykoterapeutti, työnohjaaja Leena Nissisen joulukuun alussa ilmestyvän kirjan *Auttamisen rajoilla*, joka auttaa jäsentämään myötätuntouppumisen taustatekijöitä ja laittaa mukavasti ajatuksia liikkeelle.

SIRPA HOPIAVUORI

Kirjoittaja on kriisi- ja traumapsykoterapeutti ja työnohjaaja. Hän toimii Ensi- ja turvakotien liiton Miesten keskuksessa kriisi-työntekijänä.

KOMMENTTI

Kaunis on kaunista

Olen kahden vuoden ajan kuulunut itseohjautuvaan opintoryhmään, jossa on tutkittu myötätuntouppumusta. Ryhmä on muodostunut auttämistyön ammattilaisista, jotka työskentelevät erilaisissa töissä sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Osallistujat ovat tuoneet ryhmään oman terapeuttisen viitekehöksensä ja persoonalliset kokemuksensa, joita on käytetty materiaalina myötätuntouppumusta tutkittaessa. Ajan kuluessa ryhmästä on muodostunut turvallinen. Siinä on voinut tutkia omaa myötätuntouppumista ja miettiä, miten itsekin hoidan itseäni.

Minulle tärkeitä asioita ovat luonnossa liikkuminen, ystävät ja kulttuuri eri muodoissaan. Erityisen tärkeitä ovat kirjat ja niiden kautta avautuva maailma. Keskeisintä kuitenkin on saada jotain hyvää ja kaunista itselle, jotta oma elämänusko pysyisi yllä. Paljon tiivistyy lauseeseen: ”Pidä huolta siitä, että kaunis on kaunista ja ruma on ruma.”

Ryhmässä mukanaoloinnoitti työnohjaaja Leena Nissisen kirjoittamaan aiheesta. Hänen kirjansa on ensimmäinen aihetta käsittelevä suomenkielinen yleisteos.

SIRPA HOPIAVUORI

Ideoita lainattaviksi. Kerro, mistä lainasit.

Miesten pöydässä

Mikkelin torikahvilassa sai kesällä kirjoittaa ja piirtää pöytäliinaan. Alkukesän ”kirkkoveneet” jäivät vähitellen pois, koulujen alun jälkeen liinoissa oli myös runoja.

MYYTEISTÄ EI VOI sanoa, ovatko ne tarua vai totta. Ei myöskään miehiä koskevista myyteistä. VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry:n hallinnoimalla Miesten asemalla Mikkelissä on reilun vuoden aikana keskusteltu niistä paljon. Myytit elävät omaa elämäänsä ja saattavat hankaloittaa asiakastyöskentelyä monella tasolla. Yksi myytti on, että miehet eivät puhu. Kuitenkin kahviloissa, baareissa ja kadunkulmissa törmää miesryhmiin, jotka keskustelevat joskus kiivaastikin.

Pohdiskelimme viime keväänä, miten saisimme näkyviin ja kuuluviin eteläsavolaisen miehen ”arkipuheen” tässä ajassa. Syntyi ajatus miesten toripöydästä.

Mikkelin torilla on kesäkahvila, joka on auki toukokuun alusta syyskuun loppuun. Päivisin siellä kahvittelevat torilla kävijät – lomalaiset ja työssäkäyvät päiväkahvilla – ja paljon

taittaa olla eläkeläisiäkin. Illalla ja yöllä kahvilan valtaavat nuoriso ja aamu-yöstä ravintoloista tulijat. Joku istuu siellä yksinäisyyttään.

Pidimme neuvottelun torikahvilayrittäjän kanssa, joka innostui asiasta. Toripöytä avattiin torikahvila Marskissa puolustusvoimain lippujuhlan päivä 4.6.2007.

Päivätyt liinat

Miesten pöytä oli käytännössä kahvilan pöytä, jossa oli Miesten aseman tarralla varustettu paperiliina ja kynä kirjoittamista varten. Päiväsimme liinat. Jokaiseen liinaan kirjoitettiin jokin päivän puheenaihe keskustelua vauhdittamaan. Kesäaikana liinat vaihdettiin kolme kertaa viikossa. Koulujen alkamisen jälkeen tahti hiljensi ja yksi vaihto viikossa riitti.

Käymme liinojen kirjoitukset ja

kuvat läpi syksyn aikana, ja katsomme, löytyisikö niistä yhteisiä teemoja ja jos, niin millaisia.

Ensi silmäyksellä näyttäisi siltä, että alkukesästä oli eniten nuorten kirjoituksia ja piirroksia. Loppukesällä sisällöt olivat muuttuneet, samoin piirrookset. ”Kirkkoveneet” katosivat jo ennen vesien viilentymistä. Mitä tästä on pääteltävissä? Ehkä ei vielä mitään. Toiveemme on, että joku innostuisi analysoimaan pöytäliinojen sisällön vaikkapa opinnäytetyönään. Enemmän niissä on tutkittavaa, kun maltamme odottaa parin seuraavan kesän tuotoksia.

Mikkelin seudulla on epävirallinen miestyöryhmä ”Pelastakaa edes eteläsavolaiset miehet”, jonka jäsenten kanssa keskustelimme pöytäliinojen viesteistä. Paikallinen ilmaisjakelulehti kokoaa pöytäliinakirjoituksista jutun palautteeksi kirjoittajille.

Jarmo Romon ja Maija Pietiläisen ensimmäiset terveiset liinaan.

Live-pöytä

Oletimme ja toivoimme, että paperille syntyisi keskustelua. Näin ei kuitenkaan käynyt joitain pieniä poikkeuksia lukuun ottamatta. Kirjoitukset ovat enimmäkseen toisistaan irrallisia lausahduksia ja piirroksia. Aivan viimeisissä liinoissa on runoja. Voi olla, että tarjoamamme päivän puheenaihe ei ollut innostava. Se jäi nopeasti kirjoitusten alle. Olisiko

värillisellä kynällä kirjoittaminen auttanut? Ehkä, ehkä ei.

Kesällä nuori mikkeliäinen poika kuoli. Liimasimme tapahtumasta kertovan artikkelin pöytäliinaan. Suurin osa torikahvilassa istuskelevista nuorista tunsivat pojan. Hän lähti kahvilasta aamuyöllä kohtalokkaalle matkalleen. Nuoret purkivat niukasti tuntojaan kirjoituksiin. On kuitenkin mukava huomata, että moni osaa vielä kirjoittaa kynällä.

Miesten pöytä sai rinnalleen ”live-pöydän”, kun kokosimme markkinoille neljä miestä saman pöydän ääreen keskustelemaan miehenä ja isänä olemisesta. Keskustelijat olivat elämänkaaren eri vaiheissa: poikamies, kahden pienen lapsen isä, aikuistuvien lasten isä ja pienen pojan pappi. Pöydässä oli tilaa ohikulkijoiden istahtaa ja osallistua keskusteluun.

Puolitoistatuntinen keskustelu ilmieselvästi kiinnosti ihmisiä: joku pysähtyi hetkeksi kuuntelemaan, teki torikierroksen ja palasi takaisin; monet istuivat viereisessä torikahvilassa ehkä pidempään kuin alun perin oli tarkoitus; ja joku kysäisi, mikä juttu on menossa. Yksi rohkea tuli pöytään istumaan ja keskustelemaan. Suomalaiseen tapaan (myytti?) mies oli hieman humalassa, mutta kun hän puhui tunteistaan ja kaipuustaan nähdä lapsiaan, ihmiset jäivät kuuntelemaan.

Olemme päättäneet viedä ”live-pöydän” muuallekin ja aina paikallisella kokoonpanolla. Samoin miesten pöytä on tulevina kesinä torikahvila Marskissa.

MAIJA PIETILÄINEN
PROJEKTITYÖNTEKIJÄ

Isät ja lasten tavoitteet

MIESTEN ASEMA PURKAA myyttejä, mutta haluaa myös lisätä paikallista yhteistyötä. Yksi esimerkki järjestöjen ja viranomaisten kanssa tehtävästä yhteistyöstä on isä-lapsiryhmä. Miesten asema pitää ryhmiä yhdessä Etelä-Savon ADHD-, autismi- ja dysfasiayhdistyksen ja Etelä-Savon sairaanhoitopiirin kanssa.

Isä-lapsi-ryhmä on yhdessä toimiva vertaisryhmä. Isät rakentavat lapsilleen tavoitteen, etapin, yhdessä yhdistysten kanssa. Kun tavoite on selvä ja rakenne turvallinen, otetaan lapset työskentelyyn mukaan.

Viime etappi oli mönkijäsafari. Varmistimme paikan, huolehdimme turvallisuudesta, hommasimme välineet ja ruokaa nälkäisille ”räikkösille”. Jaoimme isien kanssa tehtävät, jokainen huolehti jostakin osa-alueesta oman lapsensa kanssa. Yhteisessä saunaillassa lasten kanssa sovimme ajankohdan, pelisäännöt ja viime hetken jutut. Tapahtuman jälkeen purimme isien kanssa sen, mitä oli opittu – ja aloitimme uuden etapin rakentamisen.

Idean toteuttaminen on ollut tosi helppoa, kiitos aktiivisten isien ja mahtavien lasten. Myös yhteistyö järjestöjen ja viranomaisten välillä on toiminut erinomaisesti.

Edes raha ei ole ollut ongelma, kun on ollut halua tehdä yhdessä kiinnostavia asioita. Eihän mikään maksa mitään, kun jokainen tuo mukaan sen, minkä kykenee. Isistä ja lapsista pulppuava aito ilo ja innostus ovat tarttuneet myös meihin mahdollistajiin.

Isä-lapsi-ryhmä on saanut hyvän vastaanoton laajemminkin Etelä-Savossa. Kehittelemme jo uusia yhteistyön muotoja muidenkin yhdistysten kanssa. Kiinnostus ryhmää kohtaan on niin suurta, että olemme miettineet jopa oman hankkeen muodostamista ryhmistä.

JARMO ROMO
PROJEKTITYÖNTEKIJÄ

Katso projektista tarkemmin Esikosta 1/2007.

Kuka kantaa vastuun työstämme?

Ensi- ja turvakotien liiton 28 jäsenyhdistyksen johtokunnissa ja hallituksissa on lähes 250 nais- ja miestä. He ovat työmme vastuunkantajia. Keitä he ovat?

VIIME SYKSYNÄ LIITTOHALLITUS päätti historian ensimmäisen kerran kysyä jäsenyhdistysten luottamusväeltä, keitä he ovat ja mitä he miettivät omasta luottamustyöstään. Touko-kuussa lähti 248 kirjettä eri puolille Suomea. Kirjeessä odotti 28 kysymystä vastausta. Ennen juhannusta yli puolet kirjeistä tuli takaisin ja vastausprosentti oli hyvä, lähes 60. Yksi kyselyn laatijoista, tutkija **Juha Peltosalmi** Sosiaali- ja terveysturvan keskusliitosta sanoi harvoin nähneensä näin hyvin täytettyjä vastauslomakkeita.

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten luottamushenkilöt ovat suurimmaksi osaksi naisia, vastanneista heitä on lähes 90 prosenttia. Vastajien keski-ikä on 54 vuotta. Suurin joukko on 46–65-vuotiaat. Ikähaitari on laaja, nuorin vastanneiden joukossa on 27-vuotias ja vanhin 79-vuotias. Jäsenyhdistykset ovat suomenkielisiä. Vastanneista vajaan kolme prosenttia puhuu äidinkielenään ruotsia, muut suomea. Vastajien joukosta ei vielä löytynyt ketään, joka puhuisi äidinkielenään jotain muuta kuin suomea tai ruotsia.

Aktiivinen kunnan palkkalainen

Yhdistysten luottamusväki on monessa mukana. Yli 60 prosentilla on luottamustehtävä myös jossain muussa kuin liiton jäsenyhdistyksessä. Eniten vastaajat osallistuivat politiikkaan sekä muiden sosiaali- ja terveysturvan toimintaan. Moni on myös mukana kulttuuri- ja taidejärjestöissä. Seurakuntatyö, urheilu ja liikunta sekä ay-toiminta ovat myös

monen luottamushenkilön arjessa mukana.

Noin puolet liiton jäsenyhdistysten luottamushenkilöistä on töissä julkisella sektorilla. Lähes 40 prosenttia on kunnan tai kuntayhtymän palveluksessa ja 10 prosenttia valtion leivissä. Järjestöissä on vajaan 10 prosenttia ja yrittäjänä on alle viisi prosenttia luottamusväestämme. Runsaalla neljänneksellä vastaajista on sosiaalialan koulutus. Terveysturvan alaan koulutus on yli 20 prosentilla vastaajista. Kaupallinen koulutus on vähän alle 20 prosentilla ja opettajia tai muita kasvattajia luottamusväen joukossa on vajaan 15 prosenttia.

Suurin osa vastaajista on mukana työelämässä, yli 60 prosenttia. Heistä yli 20 prosenttia on perustyöntekijöitä, johtavassa asemassa on alle 16 prosenttia ja runsaat 17 prosenttia tekee ylempien toimihenkilöiden töitä.

Oma työ on tuonut yli kolmanneksen vastaajista mukaan yhdistyksen toimintaan. Ystävä tai tuttava on houkutellut mukaan lähes yhtä monen. Noin viidennes kertoi, että oma tai läheisen kokemus on mukana olemisen syy. Noin 10 prosenttia vastaajista jatkaa oman perheen tai suvun perinnettä luottamustehtävässään. Se ehkä kertoo yhdistysten pitkistä historiasta.

Kymmenen vuotta vielä

Jäsenyhdistysten luottamusväki on pitkäjännitteistä. He ovat olleet pitkään mukana oman yhdistyksensä työssä. He ovat olleet jäsenenä keskimäärin kahdeksan vuotta, luottamustehtävässä keskimäärin vähän vähemmän

aikaan. Moni heistä katsoo myös pitkälle eteenpäin. Vastaajat arvioivat olevansa keskimäärin vielä 10 vuotta oman yhdistyksensä työssä mukana.

Luottamusväki osallistuu ahkerasti kokouksiin. Yli 80 prosenttia vastaajista kertoi osallistuvansa lähes kaikkiin kokouksiin ja käyttävänsä kokousten lisäksi keskimäärin viisi tuntia kuukaudessa aikaa yhdistyksensä toimintaan. Eniten luottamusväki kertoi käyttävänsä aikaa vaikuttamistyöhön, edunvalvontaan, yhdistyksen erilaisiin talkoisiin sekä oman yhdistyksen edustamiseen Ensi- ja turvakotien liitossa.

Eurot painavat mieltä

Yksi kyselyn tavoite oli saada tietää, mitä luottamusväki ajattelee työstään vastuunkantajana. Eniten yhdistysten hallituksissa käsitellään vastausten mukaan taloutta, työn sisältöä ja henkilöstökysymyksiä. Vähiten aikaa johtokunnissa käytetään yhteistyöhön muiden järjestöjen kanssa, jäsenistön aktivointiin tai uusien jäsenten hankintaan.

Luottamustoimi on vaativa. Puolet vastaajista oli sitä mieltä, että yhdistyksen talousasiat ovat hankalia. Kolmannekselle vastaajista kuntayhteistyö ja yhdistyksen työn sisällön kehittäminen ovat vaikeita ja neljännes pitää yhdistyksen henkilöstökysymyksiä hankalina.

Viime aikoina virinnyt keskustelu vapaaehtoistyön paikasta jäsenyhdistysten työssä on ehkä herättänyt luottamushenkilöiden huolen puuttuvista vapaaehtoisista ja jäsenmäärien pienenemisestä. Lähes 70 prosenttia

vastaajista kantoi huolta yhdistyksen-
sä vapaaehtoisten määrästä ja lähes
60 prosenttia jäsenmäärän laskusta.
Oman yhdistyksen työntekijöiden jak-
samisesta ja taloudesta kantoi huolta
lähes 40 prosenttia vastaajista.

Työntekijöille kiitos

Jäsenyhdistysten ja liiton yhteinen
kehittämistyö näkyy ehkä siinä, että yli
80 prosenttia vastaajista on tyytyväisiä
oman yhdistyksen palvelujen laatuun.
Lähes yhtä moni on sitä mieltä, että
oman yhdistyksen työntekijöillä on
hyvä ammattitaito. Lähes 70 prosent-
tia on tyytyväistä oman yhdistyksen
johtamiseen ja runsaat puolet vastaa-
jista on sitä mieltä, että yhdistyksen
sisäinen tehtäväjako on selkeä.

Luottamusväen vastauksista ei
noussut esiin erityistä koulutustar-
vetta. Vajaa puolet vastaajista kaipaa
lisää osaamista talousasioihin ja vai-
kuttamistyöhön. Runsas kolmannes
katsoo tarvitsevansa lisää osaamista
alueellisen verkottumiseen ja henki-
löstöhallintoon. Avovastauksissa väki
kaipaa lisää tukea kansalaistoimin-

taan ja omaan hallitustyöskentelyyn-
sä. Myös lisää tietoa monikulttuuri-
suudesta ja sen vaikutuksesta yhdis-
tyksen työhön kaivataan.

Liittoa tarvitaan

Ensi- ja turvakotien liitto on jäsenyh-
distyksilleen kokoava sateenvarjo. Yli
80 prosenttia vastaajista on sitä miel-
tä, että liiton tunnettavuus ja imago
on suuri tuki omalle yhdistykselle.
Liitto on myös tärkeä kouluttaja ja
kehittäjä. Yli 70 prosenttia vastaajista
pitää liiton tukea tiedotuksessa, laatu-
ja hanketyössä merkittävänä.

Kansalaistoiminnan kehittämiseen
vastaajat saavat vastausten mukaan
vähiten tukea liitosta.

Suurin osa kyselyyn vastanneista
luottamusväestä, yli 80 prosenttia
on sitä mieltä, että yhteistyö Ensi ja
turvakotien liiton ja jäsenyhdistysten
välillä on riittävä.

Tulevaisuus

Tulevaisuuden ennustaminen on
mahdoton tehtävä. Siihen on kuitenkin

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten luottamushenkilö keskimäärin

- 54-vuotias suomenkielinen nainen
- töissä julkisen sektorin palveluksessa
- sosiaali-alan koulutus
- järjestöaktiivi
- mukaan toimintaan oman työn kautta
- jäsenenä jo kahdeksan vuotta
- osallistuu ahkerasti kokouksiin.

kin aina yhtä mielenkiintoista yrittää
kurkottaa. Yhdistysten luottamusnais-
ilta ja -miehiltä kysyttiin, mitkä hei-
dän mielestä ovat oman yhdistyksen
kehittämishaasteet ja miten työn pai-
nopisteet muuttuvat seuraavan viiden
vuoden aikana.

Tärkein kehittämishaaste vastaus-
ten perusteella on yhdistysten talou-
den kehittäminen. Seuraavaksi tär-
kein on vapaaehtoistyön kehittämi-
nen ja vaikuttamistyön vahvistami-
nen. Lähes 70 prosenttia vastaajista
nosti nämä teemat esiin. Palvelutoi-
minnan kehittämisen nosti haasteek-
si runsas puolet vastaajista.

Yhdistysten työssä asiantuntijuus
on myös viiden vuoden päästä tärkein
pääoma. Yli 80 prosenttia vastaajista
on sitä mieltä, että asiantuntijuuden
merkitys kasvaa. Vajaat 80 prosenttia
vastaajista on myös sitä mieltä, että
ohjaus, neuvonta ja palvelujen tuot-
taminen on vahvasti mukana oman
yhdistyksen työssä myös viiden vu-
oden päästä.

Vajaat 60 prosenttia on sitä miel-
tä että vertaistuen ja vapaaehtoistyön
määrä omassa yhdistyksessä kasvaa.
Ikä vaikuttaa jonkin verran käsityk-
seen oman yhdistyksen tulevaisuu-
desta. Nuoremmat vastaajat painot-
tavat hiukan enemmän vertais- ja
vapaaehtoistyötä kuin kypsemmässä
iässä olevat.

RIITTA LAMPETO

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITON
JÄRJESTÖPÄÄLLIKKÖ

*Power Point -esitys kyselyn tuloksista tulossa
Extranetiin toiminnanjohtajien sivuille.*

Selityksiä riisumassa

Puolisona, isänä ja miehenä olemisen vaikeudet tuovat maahanmuuttajamiehiä asiakkaisiksi Espoossa toimivaan Miehen Linjaan.

TEKSTI: **ESSI LEHTINEN**

KUVA: **HARRI AHOLA**

– PERHEVÄKIVALTA LIITTYY mieheyteen. Mies voi valita, miten hän käyttäytyy. Tavallinen virhe on, että luullaan, että maahanmuuttajat ovat väkivaltaisempia kuin suomalaiset. Ehkä myös hyväksytään kulttuurisia selityksiä perheväkivallalle. Me pyrimme riisumaan kaikki selitykset.

– Meidän asiakkaisiksi tulee maahanmuuttajamiehiä, joilla on hyvin samantyyppisiä ongelmia kuin suomalaisilla miehillä: itsetunto-ongelmia, vaikeuksia puhua asioistaan, tunne ettei ole kenelle puhua, kertovat projektin työntekijät **Miika Peltonen** ja **Kostas Tassopoulos**.

40 kulttuuria

– Mies ei ole meille täällä maahanmuuttaja, vaan isä, puoliso, mies. Kysymys on miesidentiteetistä, sanovat **Miika** ja **Kostas**.

He ovat huomanneet, että asiakkailla on voimavaroja, jotka voivat tulla esiin. Tarve puhua on samanlainen kaikilla kulttuurista riippumatta.

– Tähän mennessä meillä on ollut 45 asiakasta 40 eri kulttuurista. Kaikki maanosat ovat edustettuina, myös kulttuurit, jotka ovat lähellä suomalaista, kuten eurooppalainen ja pohjoisamerikkalainen kulttuuri.

Kulttuurit on otettava perheissä huomioon, mutta ne eivät ole selityksiä väkivallalle, sanovat Miika Peltonen ja Kostas Tassopoulos.

Miehen Linjassa käytetään samaa ratkaisukeskeistä Väkivallan katkaisu-ohjelmaa kuin muussakin Espoon Lyömättömän Linjan toiminnassa. Tassopoulos ja Peltonen ovat ilokseen huomanneet ohjelman toimivan myös maahanmuuttajamiesten kanssa.

Työntekijät rakentavat asiakkaaksi tulevan miehen kanssa hänen tarinaansa. Mies voi tarinaa työstäessään alkaa nähdä oman toimintansa vaikutuksen omaan elämäänsä.

Ilta sohvalla ei käy

Kostasin ja Miikan asiakkaista suurin osa on naimisissa tai avoliitossa suomalaisen naisen kanssa. Syntyjään suomalaisten miesten ja maahanmuuttajamiesten ero työntekijöiden kannalta on se, että maahanmuuttajamiesten näkemykset miesten ja naisten asemasta ovat erilaiset.

Vaikeuksia syntyy tilanteissa, joissa maahanmuuttaja-aviomies pitää esimerkiksi oikeutenaan töistä tullessaan lepäillä illan sohvalla. Vaikka suomalainen vaimo olisikin kotona hoitamassa lapsia, hän silti odottaa miehen osallistuvan kotitöihin. Miehisyyden kulttuuri ei sovi suomalaiselle vaimolle. Tavallinen tarina on, että nainen on kyllästynyt väkivaltaisesti käyttäytyvään mieheensä ja sanonut, ettei elämä voi enää jatkua tällaisenaan.

– Mieheys on opittu malli sekä suomalaisissa että muissa kulttuureissa. Opimme jo päiväkodissa, miten ollaan poikia ja tyttöjä. Vallankäyttö perheessä muuttuu sitten joskus väkivallaksi.

– Miehen ja naisen asema on erilainen eri kulttuureissa. Miehelläkin on toki oikeuksia, mutta ne eivät ole

Miehen Linja -projekti

- Osa Espoon Lyömätöntä Linjaa
- Toimii Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella
- Rahoitus päättyy vuoden lopussa.
- Jatkorahoitusta haettu RAY:ltä ja Lyömätön Linja -toiminnan kautta Espoon kaupungilta.
- Toisella kaudella tarkoitus saada apu perille myös maahanmuuttajamiehille, joiden vaimot ovat maahanmuuttajia.
- Projektityöntekijät puhuvat suomea, ruotsia, englantia, kreikkaa, ranskaa ja amharaa.

itsestäänselvyyksiä, vaan niistä on neuvoteltava. Näistä asioista toisaalta puhumme myös alkuperältään suomalaisten miesten kanssa, mieltii Miika Peltonen.

Työntekijät ottavat vastaan myös suomalaismiehiä koko ajan, jotta näppituntuma niin sanottuun perusmiestyöhön säilyisi.

Maassa maan tavalla?

Maahanmuuttajamiehet kritisoivat suomalaista kulttuuria solidaarisuuden puutteesta ja naisvaltaisuudesta. Hankalassa tilanteessa omaa lähtökulttuuria aletaan usein pitää parempana ja tavoittelemisen arvoisena. Aggressiokin alkaa usein riittämättömyyden tunteesta ja siitä seuraavasta turhautumisesta.

– Hyvä olisi, että asiakas voisi nähdä myös negatiiviset asiat omassa kulttuurissaan.

Ero kantasuomalaisten miesten kanssa tehtävään työhön on siinä, että kantasuomalaisten kanssa ei tarvitse puhua tšekäläisistä normeista. Maahanmuuttajamiesten kanssa puhutaan tasa-arvosta, siitä, mitä se on täällä.

– Suomen laissa sanotaan, että lapsiin ja naisiin kohdistuva väkivalta on kielletty, muistuttaa Miika Peltonen.

– Yhteiskunnallisesti meillä on monenlaisia asiakkaita. Suuri osa on ollut jo pidempään Suomessa, osa myös puhuu sujuvasti suomea.

Apu yhteisöjen kautta

Suomalaiseen perheväkivaltaan liittyy usein alkoholi. Miehen Linjan asiakkaat ovat muslimeja, juutalaisia ja buddhalaisia, mikä vaikuttaa siihen, että juomien ei liity yhtä usein lyömiseen.

– Muutama asiakas on selvästi vähentänyt viinan käyttöä, kun on huomannut olevansa juovuksissa väkivaltainen, kertovat Miika ja Kostas. Sen sijaan asiakkaat voivat hoitojakson aikana asioida esimerkiksi Kidutettujen kuntoutuskeskuksessa, mikä kuvaa ongelmien taustoja.

Asiakkaat voivat tulla Miehen Linjaan myös sosiaaliviranomaisten ohjaamina. Joskus perhe on jo esimerkiksi turvakodissa tai lasten huostaanottoa harkitaan.

– Yritämme tehostaa toimintaamme koko ajan. Jo nyt voimme sanoa, että asiakkaat ovat löytäneet palvelumme. Jatkossa haluaisimme saada suoraan asiakkaiksemme hakeutumaan maahanmuuttajamiehiä, joilla on maahanmuuttajavaimo. Nykyisellään he tulevat asiakkaiksemme useimmiten viranomaisten kautta. Haluaisimme päästä jo ennaltaehkäisemään perheväkivaltatilanteita.

Palvelusta tiedottaminen maahanmuuttajapuolisille on kuitenkin vielä vaikeampaa kuin monikulttuuristen pariin miehille. Tärkeää olisi saada tiivis yhteys maahanmuuttajayhteisöihin ja niiden kautta perheisiin. Miika Peltonen ja Kostas Tassopoulos ovat jo olleet yhteydessä esimerkiksi Itä-Keskuksen imaamiin ja Suomen somaliliittoon.

Miehen Linjan palvelu on monikielistä, mutta yksilökeskusteluiden jatkoksi tarkoitettu ryhmä on toistaiseksi toiminut vain suomeksi. Jatkokaudella on tarkoitus perustaa myös englanninkielinen ryhmä.

– Haluaisimme saada läpi ajatuksen siitä, että auttamisjärjestelmä Suomessa ei ole vain kontrollia, vaan myös tukea, tiivistävät Miika ja Kostas. •

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistysten työntekijät kuvaavat työviikkonsa tapahtumia. Kesäkuussa Jussi-työntekijänä Porin ensi- ja turvakotiyhdistyksessä työnsä aloittanut **Tero Stenbacka** kertoo.

Jussi-työtä tunnetuksi

Maanantai 5.11.

Työviikkoni alkaa poikkeuksellisesti jo klo 07.00. Minua pyydettiin puhumaan Satakunnan Radioon miestenviikon kunniaksi. Klo 07.20 alkavaan suoraan lähetykseen piti tarkoin suunnitella mitä aikoo puhua työstään, koska korjaamisen mahdollisuutta ei ole. Otan esille miestenviikon historian lisäksi oman työnkuvaani, isyyden ja miehenä olon.

Aamu jatkuu turvakodin raportilla. Viikonloppuna on tullut yksi asiakas lisää, hän on aiemminkin ollut turvakodissa. Myös joitakin kriisipuheluita on tullut viikonlopun aikana. Ihmisillä tuntuu olevan jos jonkinlaisia ongelmia elämässään. Minun toimistoni ja asiakastietoni ovat yhdistyksen tiloissa. Asiakkaitani käyn tapaamassa lähellä yhdistyksen vuokraamassa yksiossassa Porin Tiilimäellä.

Viikon ensimmäinen asiakastapaaminen on aamupäivällä. Mies on käynyt neljä kertaa aiemminkin keskustelemassa väkivaltaisuudestaan kanssani. Hän on keski-ikäinen kahden lapsen isä. Hänellä on päihdeongelma. Perheessä mies ei ole käyttänyt fyysistä väkivaltaa, mutta henkistä väkivaltaa kyllä. Keskustelen asiakkaan kanssa hänen pelostaan. Kysyn, miksi hän pelkää käyttävänsä fyysistä väkivaltaa, mutta hän ei osaa kertoa syytä. Kysyn myös, miksi hän ei vielä ole käyttänyt fyysistä väkivaltaa. Mies kertoo rakastavansa koko perhettään niin paljon, ettei tahdo sille tapahtuvan pahaa. Sen kerrottuaan asiakkaa-

ni huojentuu suunnattomasti, sillä hän huomaa pelkonsa olevan turha. Sovimme käyvämmme seuraavalla viikolla läpi hänen henkisesti väkivaltaista käyttäytymistään.

Lounaan nauttimisen jälkeen alkaa talon henkilökunnan kehittämisisiltapäivä. Aiheena on palautteen antaminen. Mietimme yhdessä, miten palautetta voisi saada ja miten siitä voisi hyötyä.

Tiistai 6.11.

Tulen tänäkin aamuna kuuntelemaan turvakodin raporttia aamukahvin kera. Ei uusi asiakkaita ja edellisetkin ovat vielä talossa.

Aamupäivän Jussi-työn asiakas on uusi, hän tulee ensimmäistä kertaa selvittämään asioitaan ja tunteuksiaan. Asiakas on itse ottanut yhteyttä minuun ja pyytänyt päästä keskustelemaan väkivaltaisuudestaan. Hän oli saanut tiedon Jussi-työstä poliisilta. Asiakas on selvästi huojentunut tapaamisen jälkeen ja kertookin ”kiven pudonneen harteilta”. Sovimme seuraavan tapaamisen vielä tämän viikon perjantaiksi.

Lounastauon jälkeen päivystän turvakodilla ja pidän puhelimen saatavilla, jos joku mies ottaisi yhteyttä. Yksi ajanvaraus tuleeikin ensi viikoksi.

Päivän toinen asiakastapaaminen on iltapäivän alussa. Tämä asiakas on käynyt jo seitsemän kertaa. Mies on tullut asiakkaaksi turvakotiasiakkuuden kautta.

Keskiviikko 7.11.

Päivä alkaa aamukahdeksalta turvakodin raportilla. Tapaan alkuvuodesta vankilasta vapautuvan mies, joka haluaa päästä eroon väkivaltaisesta käyttäytymisestään. Asiakas on käynyt Jussi-työssä viisi kertaa aiemmin. Olemme saaneet hyvin käytyä asioita läpi hänen aiemmasta elämästään. Nyt tarkoituksenamme on alkaa pohdita hänen elämänsä jo vähän eteenpäin ja sitä, mitä vapautumisen jälkeen tapahtuu. Mitä vaikeuksia se tuo tullessaan?

Lounastauon jälkeen on vuorossa lehtihaastattelu ilmaisjakelulehti Porin Sanomiin. Olen aloittanut syksyllä Jussi-työn systemaattisen markkinoinnin Porissa. Aiemmin olen antanut haastattelun toiseen porilaiseen paikallislehteen. Hyvä juttuaihe pääseeikin niihin aika helposti läpi. Markkinoinnin tuloksia on vielä mahdotonta tietää.

Kahvittelun jälkeen on kirjaan päivän tapahtumia. Keskiviikkona pidän yleensäkin niin sanotun kirjaamis-päivän.

Torstai 8.11.

Tänään on luvassa edellisiä päiviä rauhallisempaa menoa, mutta aamu-raportin jälkeen tulee kriisipuhelu. Nimettömänä puhuva mies on huolissaan naapuriperheen miehen käyttäytymisestä. Hänen mukaansa mies juo paljon ja on aggressiivinen. Kuuntelen miehen asian ja vakuutan

Minun työviikkoni

JUSSI PARTANEN

– Aikaisemmasta työkokemuksesta päihde- ja mielenterveyshuollossa on ollut nyt paljon apua.

hänelle, ettei ole väärin olla huolis-
saan. Kehotan ottamaan tarvittaessa
yhteyttä poliisiin.

Ulvilan sosiaalitoimesta sosiaali-
työntekijä soittaa ja kysyy, miten Jus-
si-asiakkaaksi pääsee. Kerroin yhdis-
tyksen veloittaman hinnan käynneis-
tä ja muuta yleistä Jussi-työstä.

Tänään ei ole yhtään tapaamista,
joten olen turvakodin päivystyksessä
mukana. Luen koko viikon raportin,
jotta tietäisin mitä talossa on tapah-
tunut.

Perjantai 9.11.

Aamuraportilla selviää, että turvako-
tiin on tullut naishenkilö kahden lap-
sen kanssa. Mies on juonut muuta-

man päivän ja alkanut nyt käyttäytyä
väkivaltaisesti vaimoan kohtaan.

Ensimmäinen asiakkaani tulee
tapaamiseen toista kertaa. Asiakas
on sama, joka kävi aiemmin tällä vii-
kolla. Viikon viimeinen tapaaminen
on sovittu heti edellisen perään. Asi-
akasta ei näy.

Tulen takaisin yhdistyksen tiloi-
hin, jossa on toimistoni ja asiakaspa-
perini. Kirjaan tapaamiset niin kuin
yleensäkin. Lounastauon jälkeen on
työnohjaus, jossa keskustelen tällä
kertaa vaikeasta asiakkaasta. Kes-
kustelemme myös markkinoinnista.
Lopputyöpäivän vietän puhelimen
vieressä päivystellen turvakodilla.

Iltapäivällä sanon hyvät viikonlo-
put työkavereilleni, vaikka tulenkin

vielä sunnuntaina päivystämään ilta-
vuoron turvakodille.

Sunnuntai 11.11.

Hiljaista on, vain isänpäivän tapaa-
misvaihtoja ja yksi puhelu. Nainen
on soittanut jo eilen. Naisen anoppi
on uhkaillut ja käynyt käsiksi soit-
taneeseen. Mitään pahempaa ei ole
sattunut, mutta nainen tiedustelee,
sopiiko tulla huomenna keskustele-
maan asiasta, kun se painaa mieltä.

Työviikko oli rankka. Onneksi ensi
viikolla on kolme vapaapäivää, kun
tälle viikolle työpäiviä osui kuusi.

TERO STENBACKA

– Pari vuotta sitten en uskonut saavani Suomesta töitä

Anna Panshina on saamassa jouluvauvan.

HARRI AHOLA

Anna Panshina on nykyään tyytyväinen elämäänsä. Viitisen vuotta sitten oli toisin, kun hän muutti inkerin-suomalaisen miehensä perässä Suomeen. Alku oli hankala.

– Pelotti, enkä osannut ja uskaltanut puhua. En ymmärtänyt mitään. Mies teki kaiken puolestani ja se oli vaikeaa, koska olin tottunut aina huolehtimaan itsestäni.

Anna asui aluksi Kouvolassa ja opiskeli merkonomiksi. Papereiden pyörytys ei kuitenkaan tuntunut omimmalta alalta, sillä Petroskoissa Anna oli opiskellut kunto-ohjaajaksi ja piti työstä. Kouvolasta tuli sitten muutto Helsinkiin ja ero miehestä.

– Silloin oli pakko seistä omilla jaloilla ja alkaa hoitaa itse asioitaan.

Olemattoman kielitaidon vuoksi Annan haaveissa kummitteli muutto ulkomaille, koska englannin kieli oli suomea vahvempi.

Ei uskoa työpaikan saantiin

Kaksi kuukautta Helsingissä työttömänä oltuaan Anna sai sosiaalityöntekijältä lapun, jossa kerrottiin, että itähelsinkiläisille työttömille yksinhuoltajille alkaa projekti, jossa edellytetään vuoden sitoutumista työpolulla kulkemiseen. Polun päässä pitäisi olla työpaikka. Annan usko siihen, että hänelle löytyisi työtä, oli melko vähäinen.

– En odottanut mitään Työtä tehden tulevaa kohden -projektilta. Luulin, että kyseessä on byrokraattinen projekti, jonka työntekijöiden on pakko tehdä jotakin, jotta saavat merkin-töjä papereihinsa.

Projektin asiakas Annasta tuli keväällä 2005. Ennakkoluulot osoit-tautuivat vääriksi.

Konkreettista apua ja itseluottamusta

– Kun tulin keväällä projektiin, ymmärsin, että täällä on erittäin hyvät työntekijät, jotka oikeasti auttavat ihmisiä. Minä sain ihan konkreettista apua raha-asioiden hoitoon ja niin minä kuin muutkin projektin äidit saatoimme aina ihan mistä vain omista asioistamme soittaa **Silvia Rentelle**, joka oli meidän maahan-

muuttajaäitien perhetyöntekijä.

– Sain hänen avullaan hyvin nopeasti lapselleni paikan ympärivuorokautisesta päiväkodista. Lapsihan vie uskomattoman paljon aikaa ja voimia. Oli todella ihanaa, kun projektissa sai lastenhoitoapua ja mikä tärkeintä, kun projekti auttoi löytämään työn ja sellaisen työn, josta haaveilin.

Anna Panshina on aina halunnut olla liikunnanohjaaja. Projekti antoi hänelle rohkeutta toteuttaa haaveensa.

– Itselleni oli todella vaikeaa mennä työhaastatteluun, enkä millään uskonut läpäiseväni sitä voittajana. Kun olin saanut uskallusta suomen kielen puhumiseen, oli pakko tsem-pata ja mennä haastatteluun. Uskomaton olikin totta. Minut hyväksyttiin kuntosaliohjaajaksi. Oli iso kynnys alkaa ohjata suomalaisille ryhmiä, mutta pienin askelin aloin mennä eteenpäin. Rohkeutta on tullut koko ajan lisää.

Erilaiset lähtökohdat

Yksinhuoltajat tarvitsevat tukea työ-elämään päästäkseen, olipa kyse suomalaisista tai tänne muualta muuttaneista. Vaikka Työtä tehden tulevaa kohden -projekti nyt Euroopan sosiaalirahaston tukemana päättyikin, tarvitaan tämänkaltaista toimintaa edelleen.

Suomalaisten yksinhuoltajien pulma on usein olematon koulutus. He tarvitsevat kannustusta opiskelussa. Toisaalta esimerkiksi Venäjältä tänne muuttaneilla on usein korkeakoulututkinto ja asenne ja halu oppia uutta. Tuki suomen kielen opetteluun olisi tarpeen.

Haaveena jatko-opinnot

Annalle tällä hetkellä tärkeintä on valmistautuminen uuden elämän mahdollisimman hyvään alkuun saattamiseen. Hän on avioitunut ja tulos-sa on jouluvauva. Sitten kun on taas aika keskittyä omaan työelämään, Annan tavoitteena on hankkia lisäkoulutusta ja päästä opiskelemaan fysioterapeutiksi.

Osa opinnoista on jo taskussa ja puolen vuoden työrupeamaa vaaditaan, jotta koulutus olisi mahdoli-

nen. Nyt usko omiin voimiin ja osaamiseen on kuitenkin ihan toisenlainen kuin ennen. Tulevaisuus näyttää todella valoisalta.

EIJA PIEVILÄINEN
TOIMINNANJOHTAJA
PIENPERHEYHDISTYS

Työtä tehden tulevaa kohden

TYÖTÄ TEHDEN TULEVAA kohden on Euroopan sosiaalirahaston osittain rahoittama hanke, jonka asiakkaana on kolmen vuoden aikana ollut työttömiä yksinhuoltajia. Osa heistä on ollut kantaväestöön kuuluvia, osa Venäjältä ja Virosta Suomeen muuttaneita. Yhteensä heitä on ollut kuutisenkymmentä.

Projektia hallinnoi Pienperheyhdistys, tärkein kumppani on ollut Helsingin kaupungin sosiaaliviraston työhönohjaus. Asiakastyötä on tehty kolmen perhetyöntekijän voimin. Työhönohjauksen työvoimasuunnittelija on ratkaisevasti auttanut äitien työllistymistä kaupungille palkkatuettuun työhön.

Nyt kuusi kymmenestä äidistä on joko työssä tai opiskelemassa. Tulos on erittäin hyvä, kun otetaan huomioon, että monet asiakkaat eivät ole koskaan aikaisemmin olleet työelämässä. Heillä ei ole ollut koulutusta eikä kokemusta, eikä siten uskallusta mennä töihin.

Projektissa toimivaksi työotteeksi osoittautui asiakkaan kokonaisvaltainen kohtaaminen niin, että tukea tarjottiin oikeaan aikaan ja kiirehtimättä. Myös hemmottelu on ammatillista työtä ja sopivasti annosteltuna parantaa itsetuntoa. Luottamus omiin kykyihin kasvaa niin, että ihminen uskallautuu jättämään ehkä turvallisilta tuntuvat sosiaalietuudet ja hankkimaan perheen toimeentulon itse työtä tehden.

EIJA PIEVILÄINEN

Jokaisessa Ensi- ja turvakotien liiton 28:ssa jäsenyhdistyksessä on yksi henkilö, joka kantaa vähän muita enemmän vastuuta. Hän on yhdistyksen puheenjohtaja. Tällä palstalla tutustumme näihin vastuunkantajiin. Esikko haastatteli Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry:n puheenjohtajaa **Raili Frontia**.

Milloin asiakkaat nostavat päätään ja tulevat mukaan?

TEKSTI RIITTA LAMPELTO

Raili Frontin ensimmäinen muisto ensikodista on 50-luvulta.

– Menimme äidin kanssa vanhaan taloon. Siellä minuun teki vaikutuksen kaunis nainen. Hänellä oli tummansininen mekko, jossa oli isot valkoiset pallot. Hänellä oli kapea uuma ja hän oli meikattu. Hän oli kaunein näkemäni nainen ja ihan erinäköinen kuin oma äitini.

Talo oli Keski-Suomen ensikoti ja kaunis nainen yksi ensikodin äideistä.

– Samassa talossa on tänään yhdistyksemme päihdeongelmien hoitoon erikoistunut ensikoti Aliisa, kertoo itse nykyään Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry:n puheenjohtajana toimiva Front.

Keski-Suomen ensikotiyhdistys perustettiin 1946. Se ehti toimia yksinäisten äitien ja naisten hyväksi kymmenen vuotta ennen kun yhdistyksen aktiivit hankkivat oman talon. Naiset olivat rohkeita. He ostivat vuonna 1956 Jyväskylän maalaiskunnasta Kuokkalasta Keski-Suomen perikunnalta Jyväskylän rannalla olevan ison tontin ja sillä olevan talon.

Kuokkala oli 50-luvulla kaukana keskustasta. Sinne kulki linja-auto kerran tunnissa. Nykyisin Jyväskylän yli kulkee silta. Sen kupeessa olevassa niemessä ovat nyt rehevällä tontilla Keski-Suomen ensi- ja turvakodin vanha ja uusi talo kerrostalon naapurissa.

– Tontilla riittää pihaa lapsille leikkimiseen ja äideille rauhoittumiseen.

Äidin pitää mennä

– Äitini **Fanni Front** oli 50-luvulla yhdistyksen sihteeri. Hän on kertonut kuinka Ensikotien liiton ensimmäinen toiminnanjohtaja **Martta Salmela-Järvinen** tuli Helsingistä katsomaan yhdistyksen mahdollista taloa.

Yhdistyksen pitkäaikainen, jo edesmennyt puheenjohtaja **Anna-Liisa Laajavaara**, 95 -vuotias kunniapuheenjohtaja **Rauha Ilonen** ja Railin äiti veivät Martan jalkaisin Jyväskylän yli katsomaan toisella rannalla olevaa Peltoniemen tilaa ja taloa. **Martta Salmela-Järvinen** oli tokaissut talosta; tästä kelpaavat seinät ja katto.

– Myöhemmin tilan myyjä **Kyösti Keskinen** oli kysynyt, oliko se nainen arkkitehti. Puheenjohtaja oli vastannut, että ei, mutta muuten viisas ihminen.

Fanni Front oli aktiivinen järjestöihminen. Hän oli mukana myös Kotkassa perustamassa Kymenlaakson Ensikotiyhdistystä. Luottamustehtävät veivät Railin äitiä iltakokouksiin. Äiti oli usein poissa kotoa. **Kerran Raili oli kysynyt äidiltään, pitääkö tämän aina lähteä. Äiti oli vastannut menevänsä hoitamaan sellaisten lasten asioita, joilla ei ole omaa kotia.**

– Kyllä sinun sitten täytyy mennä, oli Raili vastannut.

Fanni Front tuli toimintaan mukaan, kun hän oli Sosiaalidemokraattisen Työväenyhdistyksen edustajana ensikotiyhdistyksen vuosikokouksessa vuonna 1949. Hän

oli yhdistyksen työssä mukana aina 1980-luvun puoliväliin saakka. Raili puolestaan tuli mukaan vuonna 1999. Silloinen puheenjohtaja **Meeri Pekonen** pyysi häntä johtokuntaan.

– Meeri tiesi, että olen äitini tytär ja sosiaalialalla.

Raili Front on töissä Jyväskylän kaupungin lasten sijaishuoltoyksikössä. Yhdistyksen puheenjohtaja hän on ollut vuodesta 2000.

Vastuun kantamista

Aika on muuttanut johtokunnan työtä. Ensimmäisten vuosikymmenten naiset olivat vapaaehtoisina mukana niin yhdistyksen arjessa äitien ja lasten kanssa kuin pyörittämässä talon hallintoa.

Tänään ammattilaiset vastaavat sekä asiakastyöstä että muusta yhdistyksen työstä.

– Joskus mietin, olemmeko ammattilistuessamme hukanneet jotain edeltäjiemme innostuksesta. Sitähän näkyy nykyisin mielestäni uusissa, kasvavissa yhdistyksissä. Jääkö vapaaehtoiselle tilaa ammattilaisten rinnalla? Onneksi meillä on omassa johtokunnassamme monia eri alan osaajia ja porukka on saanut paljon hyvää aikaan.

Yhdistyksen puheenjohtaja joutuu kantamaan vähän enemmän vastuuta kuin muut johtokunnassa. Raili koki sen noin kolme vuotta sitten, kun ensi- ja turvakodin pitkäaikainen ja pidetty toiminnanjohtaja **Pirjo Hieta-**

Nuijanheiluttajat

MATTI SALMI

la menehtyi. Yhdistyksen langat olivat olleet osaavan toiminnanjohtajan käsissä.

– Yhtäkkiä meidän muiden oli tiedettävä ja osattava. Olen yhä kiitollinen joukolle vanhoja työntekijöitämme. He osasivat valita oikeat sanat oikeaan aikaan, rauhoittaa muita ja heidän vankka osaamisensa piti talomme pystyssä. Johtokunta teki paljon työtä ja kantoi yhdessä vastuun hankalistakin tilanteista. Selvisimme ja luulen, että aika kasvatti meitä kaikkia.

Lasten sijaishuollon sosiaalityöntekijänä Railille työ ja vapaa-ajan harrastus ensi- ja turvakotiyhdistyksessä lomittuvat läheisesti toisiinsa.

– Arjessa sosiaalityöntekijänä teen asiakastyötä. Yhdistyksen puheenjohtajana saan omaan työhöni laajemman näköalan. Tietysti oma jakaminen on joskus koetuksella, kun kohtaan niin työssäni kuin vapaa-aikanani lapsen ja hänen perheensä elämän synkkiä tilanteita. Toisaalta oma työni auttaa minua yhdistyksessä. Olen tottunut tekemään myös vaikeita päätöksiä.

Tanssillinen tausta

Lapsena ja jonkin aikaa aikuisenakin Raili voimisteli kilpailujoukkueessa. Hänen lapsuuden lajinsa oli joukkuevoimistelu. Hän kävi myös liikunta-

ja tanssikoulussa. Vielä kymmenen vuotta sitten Raili kävi afrotanssi- ja flamencotunneilla.

– Valitettavasti kroppa alkoi reistailla ja jalkavaivojen takia jouduin lopettamaan tanssiharrastukseni. Nykyisin käyn kuntosalilla ja ryhmäliikuntatunneilla. Ja aina parempi, jos tunnit ovat tanssillisia. Epäsäännöllinen työ tekee liikkumisestani vähän epäsäännöllistä, nollassa viiteen kertaa viikossa minut kuitenkin löytää joltakin tunnilta hikoilemasa tai ulkona sauvakävelyllä. Talvela pääsen omasta pihastani melkein suoraan hiihtoladulle ja yritän kerran vuodesta järjestää itselleni hiihtoreisun Lappiin.

Ilon hetket

Hyvät hetket ensi- ja turvakotityössä kantavat pitkälle. Raili Frontille merkittävä oli esimerkiksi johtokunnan ja yhdistyksen johtoryhmän tämän syksyn kehittämispäivä.

– Olemme pitkään työstäneet yhdistykseemme sopivaa johtamisjärjestelmää. Olemme yrittäneet määrittellä yhdessä johtokunnan, toiminnanjohtajan, eri yksiköiden esimiesten ja yhdistyksen johtoryhmän tehtäviä ja vastuuta. Välillä olemme toiminnanjohtajamme **Eija Paloheimon** kanssa illalla pohtineet monta tuntia puhelimessa yhdistyksemme työtä.

Tämän syksyn kehittämispäivän tunnelma oli minusta hyvä ja vapautunut. Minulla oli tunne, että vaikeiden aikojen jälkeen olemme löytäneet meille hyvän tavan tehdä töitä.

Toinen viime aikojen mieleenpainuva hetki liittyy Railin työhön sosiaalityöntekijänä.

– Jouduin huostaanottomaan ja sijoittamaan pienen vauvan. Se on aina surullista. Vauva oli kuitenkin ollut ennen huostaanottoaan äitinsä kanssa meidän päihdeongelmien hoitoon erikoistuneessa Aliisa-ensikodissa. Pienellä ihmisellä oli ollut mahdollisuus luoda omaan äitiinsä hyvä ja turvallinen suhde. Sijaiskodissa näin, miten hyvin vauva nyt osasi ottaa kontaktia. Meidän yhdistyksemme ja sen työntekijöiden työ näkyi pienessä ihmisen alussa.

Tulevina vuosina Raili arvelee Keski-Suomen yhdistyksen toiminnan kasvavan, vaikka monet asiat vielä ovat epävarmoja ja odottavat ratkaisujaan. Jyväskylässä pohditaan esimerkiksi, miten Pidä kiinni -hankkeen yhdessä yhdistysten kanssa rakentamien päihdeongelmaisten hoitoon erikoistuneiden ensikotien ja avopalveluiden työtä tulevaisuudessa jatketaan ja miten ratkaisut vaikuttavat yhdistyksen toimintaan.

– Työmme tarve ei vähene. Itsekin olen varmasti vielä monta vuotta jollain tavalla työssä mukana. Olen miettinyt viime aikoina, milloin meidän asiakkaamme nostavat päänsä ja tulevat mukaan toimintaan. Pitääkö meidän muuttaa jotain tavassamme tehdä työtä, jotta tekemisemme olisi enemmän vastavuoroista ja yhdistyksemme olisi meidän kaikkien yhteinen juttu?

Nimi: Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry
Yhdistys perustettu: 1946
Puheenjohtaja: Raili Front
Toiminnanjohtaja: Eija Paloheimo
Työntekijöitä: 36
Jäseniä: 108

Atik Ismail ja Marko Leino
ISILTÄ POJILLE

Tammi, 2007

Onko jalkapallo maailma?

SOTAMIES OTTO KILPINEN, 19 v., mietti jalkapalloa Suokumajärven länsirannalla Kannaksella heinäkuussa 1941, kun helsinkiläisistä koottu Vallilan rykmentti odotti hyökkäyskäsä. Oton lisäksi rykmenttiin kuuluivat muun muassa **Sten Suvio**, ensimmäinen suomalainen nyrkkeilyn olympiavoittaja, ja kilpauimari, tuleva ministeri **Väinö Leskinen**.

Romaanihenkilö Otto oli harrastanut mielilajiaan lapsuudestaan lähtien maineikkaassa pääkaupunkilaisseura *Kiffenissä*. Hänen suurena unelmanaan oli tulla maailman parhaaksi jalkapalloilijaksi, siksi tärkeintä elämässä hänelle olivat jalat.

Jatkosodan alun pauhua kuunnellensa Otto tuumi, että jos joku puhuu jalkapallosta tai sodasta joukkuelajina, puhuu täyttä potaskaa. Molemmissa tulos mitataan yksilön panoksella ja itsekeskeisyydellä, ja siksi henkisesti voimakkaimmat vievät kummassakin voiton.

Otto on *Isiltä pojille* -romaanin ukki. **Atik Ismailin** ja **Marko Leino** kirjan keskushenkilö on Oton poika Olavi Kilpinen, joka selvittelee suhdettaan sodan katkeroittamaan isäänsä. Olavi itse hajottaa avioliittoonsa juopottelemalla ja yrittää etäisänä luoda suhdetta poikaansa Jariin.

Kolmen sukupolven miehistä kertovassa romaanissa on lupaavia aineksia. Kiinnostavaa on, että siinä ei muisteta vain voittoja ja riemua. Lapsuuden futismatseihin kuuluu myös surua, tappioita ja epäonnistumisia. Olavin arvokkain muisto isästään on se, kun tämä halasi häntä kerran jalkapallo-ottelussa.

Oton ajatuksia jalkapalloilusta ja sodasta lukiessa teki kuitenkin mieli väittää vastaan. Joukkuepelaamisen sielu ei ole yksilön itsekeskeisyys vaan kanssapelaajan samanlaisuuden ja vertaisuuden oivaltaminen.

Kun sen ymmärtää, oppii luottamaan muiden suoritukseen, oppii syöttämään. Otosta ei tullut joukkuepelaajaa, sillä kranaatin sirpale katkaisi säären kohta hyökkäyksen käynnistettyä. Oton jalkapalloilijan ura lopui siihen ja katkeruus alkoi.

Siinä Otto sen sijaan oli oikeassa, että vihan tunne ei saa hämärtää harkintakykyä. Sitä opetetaan nyrkkeilyosalilla ja takapihalla. Kun tappelet, älä hermostu, tai kun vastustaja osuu, ei kannata suuttua. Sillä jos menetät malttisi, häviät.

ANTTI HEIKKINEN

Toimittanut Arno Kotro ja Hannu T. Sepponen

MIES VAILLA TASA-ARVOA

Tammi, 2007

Neuvotelkaa, miehet ja naiset

VANHEMMUUDEN KYSYMYKSET JA asevelvollisuuden asema laillistettuna epätasa-arvona. **Arno Kotron** ja **Hannu T. Sepposen** toimittamassa kirjassa on 29 artikkelia, joiden vaiheet ovat vaihtelevia. Kirjoittajien joukossa on sosiaalityöntekijöitä, tutkijoita, psykologeja ja kirjailijoita. *Mies vailla tasa-arvoa* on ilmestyttyään saanut huomiota tiedotusvälineissä ja siinä esitettyihin näkemyksiin on otettu runsaasti kantaa.

Kotron ja Sepposen mukaan miehinen huono-osaisuus ei politisoidu tasa-arvokeskustelussa. **Ilkka Taipale** kuitenkin jatkaa työtään yksinäisten miesten puolestapuhujana. *Miehet – hylättyjä vai hylkiöitä?* pureutuu miesten asemaan yhteiskunnan pudokkaina. Moni meistä tuntee ilmaisun ”lasikatto”, joka kuvaa näkymätöntä rajaa, jonka yläpuolelle nainen ei voi työelämässä päästä. Miehillä onkin tunnetusti selvä yliedustus talouden ja politiikan johtopaikoilla, mutta myös yliedustus syrjäytyneiden, vankien, asunnottomien ja päihdeongelmaisten joukossa, mikä helposti unohtuu.

Itse ajattelen, että ”lasilattia” voisi kuvata rajaa, jonka alle suuri joukko miehiä jää. Onko näiden miesten tila yhteiskunnallinen kysymys vai seurausta omista valinnoista? Entä vastaavasti silloin, kun naiset eivät urakehityksessään saavuta ylintä johtoa? Tässäkään ei varmaan ole kyse ”joko tai” -asetelmasta vaan jälleen kerran ”sekä että” -tilanteesta.

Artikkeleissa kritisoidaan vallitsevia, totuuden aseman saaneita näkemysmiä. Psykiatri **Hannu Lauerma** kirjoittaa otsikolla *Myytti miehen vajavaisista aivoista*. Aivojen ”erilaisen rakenteen” sanotaan aiheuttavan merkittäviä eroja miesten ja naisten henkisissä kyvyissä: Aivojensa rakenteen takia naiset pystyvät luovaan ja kokonaisvaltaiseen ajatteluun, joka taas on suoraviivaisille miehille vaikeaa. Todellisuudessa aivojen eroavaisuudet voivat olla suurempia sukupuolten sisällä kuin niiden välillä. Käsitys eroavaisuuden vaikutuksesta kuitenkin elää vahvasti.

Tasa-arvotyö kaipaa Kotron ja Sepposen mukaan vahvempaa miesnäkökulmaa, jotta se saisi miehet kokemaan asian paremmin omakseen. Itse jäin miettimään, mikä on se tyyli, jolla miesnäkökulmaa voi tuoda esiin aiheuttamatta voimakasta vastareaktiota? Lukijana jäin kaipaamaan naiskirjoittajia. Suomesta löytyy varmasti tasa-arvokysymyksiin myös miesten kannalta perehtyneitä naisia. Kotro ja Sepponen arvostavat kirjailijaa **Märta Tikkasen** esittämää tasa-arvoperiaatetta: samat oikeudet, samat velvollisuudet. He toivovat, että kirja rohkaisee aiempaa monipuolisempaan pohdintaan ja tiivistävät hyvin: Tasa-arvossa on kyse yhteisestä asiasta, joka edistyy vain moniäänisessä keskustelussa.

ANTTI PALMU
PÄÄKAUPUNGIN TURVAKODIN
JUSSI-TYÖNTEKIJÄ

Michael Farr

TINTTI

Tarinoiden todelliset taustat

Otava, 2007

Tintinoppineen ehdoton hakuteos

VIELÄ TÄNÄKIN PÄIVÄNÄ muistan sen hetken 60-luvun lopulla, kun sain kansakoulun kirjastosta käsiini Tintin *Yksisarvisen salaisuuden*. Pikkupojan mielikuvitus pystyi estoitta heittäytymään seikkailuihin. Tarinoiden taustoja ei tullut mieleenkään miettiä.

Belgialainen **Herge** julkaisi ensimmäisen sarjakuvansa *Tintti Neuvostojen maassa* vuonna 1929. Tintin seikkailuja kertyikin sitten kaikkiaan 22 albumia. Viimeinen teos *Tintti ja aak-kostaide* jäi keskeneräiseksi Hergen kuollessa vuonna 1983. Tintin seikkailut saivat melkein heti ilmestyttyään suuren suosion. Niitä on myyty ympäri maailmaa miljoonia kappaleita yli 50 kielelle käännettynä.

Michael Farr on koontanut teoksen, jota yhdeltä istumalta on miltei mahdollista lukea. Kirjaan on koottu seikkaperäinen selitys kaikkien seikkailujen taustoista ja synnystä. Farr seuraa Tintin ja Hergen kehitystä sarjakuvakerrallaan läpi vuosikymmenten. Tintti-sarjakuvia peilataan sen ajan poliittiseen historiaan ja ilmapiiriin. Tinttejä lukiessa täytyykin muistaa, että ne edustivat aikaansa. Esimerkkeinä voi mainita Tintin asenteelliset seikkailut Neuvostojen maassa tai vaikkapa Afrikassa.

Kirjoittaja on myös perehtynyt Hergen henkilöhistoriaan ja kuljettaa sitä mukanaan läpi kirjan. Tämä tuo taustaa ja aivan erilaista tietoa siitä, miten Tintti muovautui vuosien myötä. Myös Herge teki paljon taustatyötä Tinttiä varten. Hän keräsi omaa arkistoaan, joka koostui artikkeleista, lehtileikkeistä ja valokuvista. Näitä valokuvia ja artikkeleita muokattiin suoraan Tintin seikkailuihin. Farr on ottanut arkistosta runsaasti

esimerkkejä kirjaan ja näin elävöittänyt yleisilmettä.

TINTTI. Tarinoiden todelliset taustat toimii monella tasolla. Se on intohimoisen Tintti-fanin ehdoton hakuteos. Historiasta kiinnostuneille se antaa lähiaikojen ajankuvaa. Runsaan kuvituksen ansiosta kirja on myös mukava selailuteos, johon voi silloin tällöin tarttua.

Farr toteaa johdannossa: ”Lapsi viehätty Tintin seikkailujen jännityksestä, komediasta, jopa farssista. Aikuinen löytää lisäksi poliittisen satiirin ja parodian, sanaleikit ja ilmiöiden ennakoinnit. Edistynein tintinoppinut on saattanut lukea tarinat jo moneen kertaan ja silti löytää niistä jotain uutta; ne kestävät lukemisen yhä uudestaan. Seikkailuja on, kuten niiden sankariakaan, mahdollista ammentaa tyhjiin.”

Hain kirjan takia käsiini sen niin monessa muutossa olleen pahvilaatikon, jota ei ole aukaistu pariin kymmeneen vuoteen. Ja siellähän ne olivat odottamassa kaikki seikkailut. Hyviä lukuhetkiä!

ARI PUSA

Kirjojakirjoja

Tuija Välipakka
MAAILMAN VAHVIN TYTTÖ

Gummerus Kustannus 2007, 278 s.

Kuinka pieni voi muistaa?

REETTA EI OIKEASTAAN ole Auran sisko, ei edes siskopuoli. Heillä on kuitenkin yhteinen koti jossain Tampereella. Kodissa elää myös Auran äiti Veera. Isää siellä ei näy.

Tuija Välipakan kirjassa *Maailman vahvin tyttö* Aura sanoo itselleen, ettei ole mitään hätää. Tyttö on päättänyt matkustaa sinisellä bussilla Jyväskylään, koska siellä kukaan ei sano ketään hulluksi. Aura on eskarilainen ja hänestä r-kirjain on kirjaimista paras. Ihminen, jonka nimessä on r, on muita rohkeampi. Huonoin kirjain on a. Se on Auran mielestä kivun kirjain.

Reetta on läski ja hänen hengityksensä rahisee, kun hän juoksee. Hän huutaa kovaa Onnenpäivien päiväkodin lastenhoitajille ja esikouluopettajille, kun Aura on hävinnyt. Reetan ei pitäisi olla vastuussa kenestäkään muusta kuin itsestään, mutta jo kolme vuotta hän on huolehtinut siskostaan.

Astrid Lindgren on varmasti tyytyväinen siellä jossain, kun kirjailija Tuija Välipakka on valinnut Pepin, maailman vahvimman tytön, Auralle turvaksi. Aura tietää, että elämässä on ainakin roo sääntöä, jotka on pakko osata. Esimerkiksi pelko pitää kääriä rullalle, laittaa reppuun ja heittää pois. Jos ei ole varuillaan, pelko voi mennä housuihin ja silloin lurahtaa.

Välipakan kirjassa kieli nakuttaa väkivallan ahdistusta. Auran ja Reetan matkat riisuvat lukijalta viimeisenkin illuusion hyvästä lapsuudesta. Mutta elämänvoima tuo Auralle lahjan. Hän oppii itkemään. Tuija Välipakka antaa lukijalle ja siskoille onnellisen lopun. Onneksi! Mutta miten käy oikeassa elämässä?

RIITTA LAMPELTO

Aino Havukainen ja Sami Toivonen
TATUN JA PATUN SUOMI

Otava, 2007

Tervetuloa Tatun ja Patun ihmeelliseen Suomeen!

KIRJAN TAKAKANNESMAINOSTEENAAN, että kirja sisältää tietoa Suomesta pätkäkansalaisille. Näin myös on. Tatun ja Patun matkassa ei ole tylsää. Matka kulkee vastustamattomasti halki tuhansien hyttysten maan.

Kyytiin mahtuvat Suomen eri kolkat ja silmätekevät henkilöt, kuten juoksijalegenda **Paavo Nurmi**, ja eräs **Tarjakin** esitellään. Suomi näyttää eksoottiset kasvonsa. Vai mitä sanot paikasta, jossa kesäöisin syötetään grillimakkaraa joulupukille ja heitetään kahvia kiukaalle? Eikö kuulostakin vinkeältä? Juttua piisaa niin hurjasta luonnosta, sääolosuhteista kuin *Kalevalasta*. Historian lehtiäkin havisutellaan, lukijalle käy selväksi millaista Suomessa oli elää 500 vuotta sitten. Tapakulttuuri tulee tutuksi ja Suomen oma vientituote joulupukki saa ansaitsemansa huomion.

Homma hoituu niin hauskaasti ja vauhdikkaasti, että kirjan luettuaan on pakko kääntää sivut uudestaan alkuun. Kirja toimii hyvin kaiken ikäiselle. Kuvat ovat tämän kirjan ehdoton suola. Jokainen sivu on oma maailmansa. Käyttödesign pursuaa kuvista. Sulassa sovussa ovat niin *Marimekon* kuosit, *Aalto*-vaasit kuin *Paratiisi*-astiasto.

Ainoa asia, joka minua jäi mietittämään, on, että kirja väittää, että kivikauden ihminen oli yhtä pitkä kuin nyky-suomalainen. Minä kyllä epäilen. Muuten lukeudun ehdottomasti Tatun ja Patun ihailijoihin. Kiitti, pojat, mukavasta turneesta!

SIRPA HOPIAVUORI

Riina Katajavuori (kirj.) ja
Salla Savolainen (kuv.)

MENNÄÄN JO KOTIIN

Tammi, 2007

Kirja lasten kodeista

– NE POJAT ovat siinä kannessa kylpe-
mässä. Meillä on samanlainen ankka
kuin niillä, muistavat pienet lukijat.

Toinen kannen lapsista taitaa olla
tyttö, mutta selväksi tulee, että alle
kouluikäiset samastuvat mojavasti
Riina Katajavuoren ja **Salla Savolai-**
sen kirjan *Mennään jo kotiin* lapsiin.
Eikä ihme.

Kirja on syntynyt niin, että pal-
kittu piirtäjä Salla Savolainen pyysi
perheiltä lupaa piirtää heidän kote-
jaan sellaisina, kuin ne arkisin ovat,
siivoamatta. Lasten huoneita hiu-
kan tyhjentyneine vappupalloineen,
Ikean hyllyineen, pyjamineen ja pik-
kulegoineen. Keittiöitä ja olohuonei-
ta, joissa oikeasti ollaan, kahvitellaan,
kontataan ja tehdään viinimarjame-
hua. Kodeissa on aikuisten tekemät
sisustukset, jotka lapset kuorruttavat
omalla leikillään ja elämällään.

Runoilija Riina Katajavuori kirjoit-
ti kuviin tekstit, joista niistäkin lapset
tunnistivat itsensä. Tekstit ovat kuin
pieniä kaappauksia leikkivien lasten
ajatuksista, hyvin uskottavia, koska
ne sisältävät valtavan määrän arjen
pienien yksityiskohtien tuntemus-
ta: ”Kun me alettiin trampoliinihip-
paa, minun ja Ninan päät kolahtivat
yhteen. Minulle kasvoi päähän sarvi.
Nyt olen sarvikuono Matti. Kyllä se
siitä, sanoo isä ja painaa sarvea jäisel-
lä hernemaissipaprikalla.”

Kirja tekee todella hyvää sisustus-
lehtien viileän vaaleiden näkymien
painamille pienten lasten äideille ja
kaikille, jotka haluavat tietää, miten
muut oikeasti asuvat. Kirjan kuvien
värit tuovat mieleen **Elsa Beskowitzin**
kirjojen Täti Vihreän, Täti Sinisen ja
Täti Sinipunaisen maailman. Muu-
ten kuvat ovat sukua **Carl Larssonin**
kuvituksille. Tunnelma on lämmin ja
kuvat yksityiskohtaisia. Arkista satua
on sekä teksteissä että kuvissa.

ESSI LEHTINEN

Marko Leino

JOULUTARINA

Gummerus Kustannus, 2007

Tuotteistettu joulu

KÄSIKIRJOITTAJA, KIRJAILIJA **Marko Leino** on tehnyt tämän joulun mark-
kinoille liikuttavan ja mukaansatem-
paavan kirjan. *Joulutarina* kertoo,
miten kalastajavanhempien poika
Nikolas Pukki jää orvoksi ja kasvaa
hiljalleen Korvajoen kylässä joulupu-
kiksi. Kyläläiset ottavat pienen pojan
vuorotellen vuodeksi kotiinsa. Kun
kodin vaihtaminen jouluisin lähestyy,
Nikolas veistää perheiden lapsille ki-
tokseksi puusta leluja.

Kirja on tehty jouluun valmistautu-
mista varten. Siinä ei ole lukuja vaan
luokkuja. Tarinassa on myös selvästi
sekä nuoremmille että aikuisille luki-
joille sopivia tasoja. Lapset seuraavat
Nikolas-pojan vaiheita jännittävänä
seikkailuna, aikuisille kerrotaan myös
kasvavan pojan ja miehen kamppai-
lusta kiintymisen ja surullisen luopu-
misen välillä. ”Rakastamiseen kuuluu
aina myös pelko rakkauden kohteen
menettämisestä” on kirjan opetus.

Joulutarina onnistuu nivomaan
yhteen kaikenlaiset joulupukkiin lii-
tyvät mielikuvat: Suomen Lapin, pit-
kän lumivalkean parran, punaiset

vaatteet, lahjojen teon isossa vers-
taassa (mieluiten maan alla), lahjojen
antamisen jouluna ja jopa ei-suoma-
laisen lentävän reen ja porot. Kun
kirja on kirjoitettu elokuvakäsikirjoi-
tuksen pohjalta ja samaan aikaan on
markkinoille tullut myös äänikirja ja
elokuvan soundtrackin sisältävä jou-
lulaululevy, mieleen tulee, että len-
tävillä poroilla ja jouluyön lahjakier-
roksella on mukavasti pohjustettu
elokuvan ja kirjan leviämistä myös
englanninkieliseen kulttuuripiiriin.
Joulupukki on tuotteistettu.

Näin joulua odotellessa on kuiten-
kin vielä myönnettävä, että Marko
Leino on taitava. Luin kirjan kaikista
epäilyistäni huolimatta loppuun. Elo-
kuvaa en ole nähnyt, mutta öisen tai-
vaan kuvaukset ovat niin visuaalisia,
että voin hyvin kuvitella kirjan syn-
tyneen käsikirjoituksen perusteella.
Joulutarinassa on korea lahjapaperi
ja huolellisesti tehty tarina. Silti jään
miettimään, saiko yhteisesti omiste-
tun joulusadun laittaa rahoiksi ja oliko
kirjan tekijä oikeasti joulumielellä?

ESSI LEHTINEN

Myös naiset lyövät miehiään

MIESTEN KESKUS TEKİ selvityksen puolisonsa väkivallan kohteeksi joutuneista miehistä. Selvityksen aineistona käytettiin Miesten keskuksen asiakkaista vuosina 2003–2007 kerättyjä tietoja. Merkittävin havainto oli, että työntekijäluokkaan kuuluvat 30–45-vuotiaat miehet joutuvat useammin puolisonsa pahoinpitelimiä kuin esimerkiksi toimihenkilöt. Tulos on mielenkiintoinen, sillä sen mukaan miesryhmä, jonka riski syrjäytyä on suurin, joutuisi helpoiten myös parisuhdeväkivallan kohteeksi.

Selvityksen mukaan naisten tekemä parisuhdeväkivalta ei poikkea miesten tekemästä. Valtaosa väkivallasta on lievää. Törkeän väkivallan osuus aineistossa on pieni, mikä noudattelee parisuhdeväkivallan yleiskuvaa. Henkinen väkivalta on yleistä. Erityisesti naiset uhkailevat ja mitätoivivat miehiään. Miesten kertoman mukaan henkinen väkivalta tuntuu pahemmalta kuin lyönnit. Jatkuvan ”myrskyuhan” alla eläminen on stres-

saavaa ja pelottavaa, koska kotirauha voi järkkäytyä milloin vain.

Miehet kuvailevat väkivallan kohteeksi joutumista häpeällisimmäksi asiaksi, mitä voivat kuvitella. Häpeä estää osaltaan avun hakemista. Ennen kaikkea miehet kuitenkin pelkäävät, että avun hakeminen tulee puolison tietoon ja rikkoo parisuhteen. Miehet ovat huolissaan siitä, että erossa lasten huoltajuus määräytyy äidille. Ammattiapuun turvaututaankin vasta, kun ero näyttää väistämättömältä.

Molemminpuolinen väkivalta yleistä

Apuun hakeutuminen vaikeutuu ja pitkittyy miehillä erityisesti silloin, kun molemmat osapuolet ovat käyttäneet väkivaltaa. Miehet pelkäävät, että naisen väkivaltaisuus jää vähemmälle huomiolle ja heidät yksin leimataan syyllisiksi. Väkivallan kohteeksi joutuneista Miesten keskuksen asiakkaista noin puolet oli myös itse käyttänyt väkivaltaa.

Miehet kertovat, että apua on vaikea saada, koska viranomaiset eivät suhtaudu asiaan vakavasti. Tosin miehet syöllistyvät myös itse ongelman vähättelyyn. Miesten keskukselta haetaan usein apua esimerkiksi uhkaavan erotilanteen vuoksi ja väkivalta tulee puheeksi kuin ohimennen.

Selvityksen mukaan lasten läsnäolo estää väkivallanpurkaukset. Pahoinpitely tapahtuu useimmiten silloin, kun lapset eivät ole paikalla. Lapsettomissa parisuhteissa molemminpuolinen väkivalta oli selvästi yleisempää. Miesten kertoman mukaan lapset joutuvat äidin pahoinpitelämäksi vain harvoin. On myös mahdollista, että tämä on niin vaiettu aihe, että siitä ei puhuta edes ammattiauttajalle. Miesten huoli lasten selviämisestä on kuitenkin merkittävä syy avun hakemiseen.

Miesten keskuksen tekemään selvityksen aineistossa on mukana 2771 miestä, jotka ovat hakeneet keskukselta apua vuosina 2003–2007. Miehistä noin 10 prosenttia kertoi joutuneensa puolisonsa väkivallan kohteeksi.

MIKKO SAVELAINEN

Meillä jäsenyhdistyksissä

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Sosiaalikasvattaja Elina Anttila-Varpula Kuortaneelta on valittu Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistyksen toiminnanjohtajaksi marraskuun alusta lähtien. Elina on muun muassa toiminut projektipäällikkönä kahdeksan vuotta eri pohjalaisten kuntien projekteissa. Hän on työskennellyt myös sosiaalityön päällikön sijaisena ja tuntee sosiaalityöntekijän ja lastentarhaopettajan arjen.

Elinalla on useita luottamustehtäviä. Hän on Kuortaneen kunnanhallituksen ja valtuuston jäsen ja aktiivisesti mukana Mannerheimin Lastensuojeluliiton toiminnassa. Hän on myös oman Kuortaneen paikallisyhdistyksemme puheenjohtaja.

HEIKKI SANTALA

Kaapatut Lapset ry

Syksymme on ollut vilkas. Pulinakerhoissamme olemme työstäneet teesejä, joilla ainakin osa huoltokäynteistä saataisiin helpommin ratkottua. Ne ovat lähteneet kierrokselle muihin näiden asioiden kanssa painiskeleviin yhdistyksiin ja perästä kuuluu.

Yhdistyksen jäsenet viettivät perinteistä kuntoutus- ja virkistysviikonloppua Sopukassa pyhäpäiväviikonloppuna. Lauantaina aivojumppakouluttaja Tuija Räisänen opetti ensin lapsille ja sitten aikuisille, miten aivojumppaa käytetään stressin laukaisemiseen.

Lapset tekivät kuvitteellisen avaruusmatkan ja piirsivät jättikynällä elefantinkorvia. Aikuiset puolestaan opettelivat pieniä aivoja stimuloivia liikkeitä, jotka auttavat tasapainottamaan aivopuoliskojen yhteistyötä, siis

Oili, 2 v., keinuu toiminnanjohtaja Tarjan vauhdittamana.

Meillä jäsenyhdistyksissä

saavat tunteen ja järjen toimimaan yhdessä. Sunnuntaina virkistäydyimme ulkoilemalla ja suunnittelimme yhdistyksen tulevaa toimintaa.

Palautekaavakkeen mukaan osallistujat olivat tyytyväisiä viikonloppuunsa. Sopukan palvelut saivat arvosanoikseen pelkkiä yhdeksikköjä ja kympejä!

TARJA RÄISÄNEN

Kanta-Hämeen perhetyön kehittämisyhdistys ry

Kanta-Hämeen perhetyön kehittämisyhdistys vietti syyskuun puolessa välissä 10-vuotisjuhliansa suomalaisessa syyskesän säässä. Luonnonkauniissa kansallisessa kaupunkipuistossa, Varikonniemen ulkoilualueella kajahtivat kuorosävelet Vanajan Laulun jyhkeinä tulkintoina.

Juhlapuheissa kymmenvuotiaista yhdistystä onnittelivat ja menneitä vuosia muistelivat yhdistyksen hallitusta jo kymmenen vuotta luotsannut Ulla Pullola ja Ensi- ja turvakotien liiton toimitusjohtaja Ritva Karinsalo. Hauhon sosiaalihoitaja Sirpa Ylikerälä toi juhliin seudullisen tervehdyksen ja onnittelut.

Juhlapuhujien yhteinen huoli oli Alvari-perhetyön tulevaisuus ja työn tulevat haasteet. Kaikki kolme puhujaa kehottivat kuitenkin murehtimisen sijaan käymään ripeästi toimeen, jotta Alvari-perhetyö jatkossakin on Kanta-Hämeessä lapsiperheiden apuna ja tukena.

Sirpa Ylikerälän sanat lämmittivät. Hän vertasi yhdistyksen ammatillista työtä lapsen kehitykseen. Sirpan mielestä yhdistys on viisaalla kasvatuksella saanut ammatillisen toiminnan tasapainoiseksi ja yksilölliseksi. Sen kasvuympäristö on ollut ihmissuhteita vaaliva ja yksilöllisiä tarpeita huomioiva. Hän kehui myös yhdistyksen hallintoa innostuneeksi ja sopivalla tavalla idealistiseksi.

Perhetapahtuma kiinnosti runsaat 200 sadetta pelkäämätöntä kantahämäläistä. Poliisipartio, ambulanssi, partiolippukunta ja paikallisen jääkiekkjoukkueen edustaja esittivät perheille ja lapsille. Iltapäivän auringon myötä tapahtumaan saapui yksi odotetuimmista vieraista, kehittämispäällikkö Helena Niemi liitosta. Helena oli lukenut hyvin karttansa ja pääsi nauttimaan mukavasta tunnelmasta lastenlastensa kanssa.

Kanta-Hämeen perhetyön kehittämisyhdistys kiittää onnittelusta ja muistamisesta. Työ kantahämäläisten lasten ja perheiden hyväksi jatkuu.

JOHN ALATALO

Kokkolan ensi- ja turvakoti ry

Kokkolan ensi- ja turvakodin syksy on ollut perinteisen kokkolalaisesti lämmin, värikäs, ajoittain hyvin tuulinen, mutta niin rakas ja itseensä ja tekemiseensä uskova. Olemme tehneet asiakastyötä yhdessä eri viranomaisten kanssa suurella innolla.

Osassa yksiköitämme asiakastilanne on ollut vähän hiljaisempi kuin aiemmin. Vastaavasti toisaalla työpaine on ollut valtava, mikä on vaatinut työntekijöiltä äärimmäistä ponnistusta ja paneutumista. Olemme kuitenkin jaksaneet!

Toivomme kovasti erilaisia vapaaehtoisia lisää toimintaan – omien voimavarojensa mukaan. Jokainen tietää itse parhaiten, kuinka tiiviisti voi ja haluaa olla yhdistyksen toiminnassa mukana. Kiitokset jokaiselle hallituksen jäsenelle ja muille vapaaehtoistoimijoille tästä vuodesta. Kiitokset yhdistyksen henkilökunnalle ja kaikille niille tukijoillemme, jotka tämä lehti tavoittaa.

Nautinnollista joulunaikaa juuri Sinulle. Tee hyviä päätöksiä uudelle vuodellesi ja nauti elämän tuomasta kokemuksesta!

MARITA LOUKIAINEN

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Kiitosruno Kymenlaaksosta

*Kulunut vuosi pian taakse jää,
vaan ei pääty työmme tää.
Yhdistyksemme vankka ja vakaa
hyvän palvelun, hoivan takaa.
Ammattilaisten tieto ja taito
ja vapaaehtoistyössä halu aito,
ne yhdessä vahvuutemme luovat
ja avun, tuen monelle tuovat.
On meillä sydän paikallaan,
me muitakin mukaan haikaillaan.*

*Siis tule käymään taikka soita,
ei hyvää mieltä mikään voita,
kun oman panoksensa voi antaa,
se itseäänkin vahvistaa ja kauas kantaa.
Järjestötyö on mahdollisuuksia täynnä,
sitä kehitämme, kun tulevaan käymme.*

Vuosi on vierähtänyt nopeasti. Rauhaishaa Joulunaikaa. Iloa ja intoa vuodelle 2008.

TUIJA AALTO-SALLINEN

Lahden ensi- ja turvakoti ry

Lahden ensi- ja turvakoti ry vastaa Lahden Perhetupa-toiminnasta tämän vuoden marraskuun alusta lähtien. Yhdistyksen ensimmäinen tehtävä on etsiä toiminnalle rahoituslähteitä. Yritämme saada tukijoiksi myös yrityksiä ja yksityisiä ihmisiä. Yksi tapa on Etelä-Suomen Sanomissa meneillään oleva haastekampanja.

Perhetupa aloitti toimintansa PerheSantra-nimellä pari vuotta sitten sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön, Lahden kaupungin sekä järjestöjen rahoituksen turvin. Hankerahoitus päättyi lokakuun lopussa ja nyt Perhetuvan toimintaa yritetään jatkaa.

Perhetupa on Lahden keskustassa Vuorikatu 6:ssa ja se on avoinna tiis-

taista perjantaihin kello 9.00–14.00. Perhetupa on lapsiperheiden yhteinen olohuone ja avoin kohtaamispaikka.

Perhetupaan voi tulla tapaamaan muita perheitä, kahvittelemaan, syötämään lasta, tuoda lapsen tilapäiseen hoitoon, osallistua toimintatuokioihin tai ryhmiin. Perheillä on myös mahdollisuus käyttää tiloja omaan ryhmätoimintaansa. Perhetuvassa on erilaisia perheiden omia tai työnteekijöiden ohjaamia vertaisryhmiä.

Toiminnalla pyritään vahvistamaan vanhemmuutta ja lapsiperheiden hyvinvointia sekä edistämään yhteisöllisyyttä. Tärkeää on vertaistuki, jota perheet voivat saada, ja omaehtoinen toiminta.

Perhetupa on osoittautunut paikaksi, johon vanhempien ja lasten on helppo tulla. Perhetuvan keskimääräinen kävijämäärä on ollut noin 700 henkilöä kuukaudessa. Osa on vakiuisia kävijöitä, mutta uusia perheitä tulee mukaan koko ajan. Vanhemmat ovat olleet erityisen tyytyväisiä siihen, että Perhetupa on auki monta tuntia päivässä ja useana päivänä viikossa. Perheet ovat voineet tulla joko aamusta tai iltapäivästä omaan tilanteeseen parhaiten sopivana aikana.

Vertaistuki on ollut keskeinen ja tärkeä asia vanhemmille. Perheiltä saadun sekä suullisen että kirjallisen palautteen mukaan perheet ovat hyötäneet Perhetuvan toiminnasta ja toivoivat ehdottomasti toiminnan jatkuvan.

Perhetuvan toiminnan rahoittamiseksi on hankittu keräyslupa ja avattu keräystili Nordea 129830-103583. Lahden ensi- ja turvakoti toivoo, että yksityiset henkilöt ja yritykset tukevat lahjoituksillaan perhetuvan työtä. Esimerkkinä muille käytämme tänä vuonna joulutervehdyksiin varatut rahat Perhetuvan toiminnan tukemiseen.

Kiitos yhteistyöstä kuluneen vuoden aikana ja hyvää joulua!

JUKKA IHALAINEN

Pohjois-Karjalan ensikoti ry

Henkilökuntaan tuli vahvistusta syyskuussa, kun toiminnanjohtaja Ani-Elina Heikkinen aloitti työnsä. Ani-Elina tuli Outokumpuun Joensuusta, Joensuun seudun Omaishoitajat ja läheiset ry:n projektipäällikön tehtävistä.

Pohjois-Karjalan ensikoti ry on kahden vuoden päästä 50-vuotias! Se on kunnioitettava ikä. Juhlan valmistelu aloitetaan jo nyt. Ansiokkaat 50 vuotta kertonevat puolestaan, että toiminta on nähty tarpeelliseksi meidän alueella.

Yhdistyksen toiminta on ollut monipuolista ja sen tunnettuus Outokummussa on hyvä. Aluksi yhdistyksen toiminta oli vapaaehtoistoimintaan pohjautuvaa kolmannen sektorin työtä. Nyt teemme työtä ammatillisemmin, yhdistyksessä työskentelee viisi palkattua työntekijää.

Kehittämisideoita mietitään parasta aikaa. Tarkoituksena on yhdistyksen nimen mukaisesti aloittaa toimintoja muuallakin päin Pohjois-Karjalaa. Järjestämme kunnissa infoja työntekijöille, jotka ovat tekemisissä lastensuojelun kanssa. Marraskuussa johtokunta ja henkilökunta viettivät ideointipäivää, jossa mietittiin porukalla tulevaisuuden painopistealueita.

Avopalvelun ryhmätoiminta on alkanut vauhdikkaasti. Kävijöitä ja

kiinnostusta on riittänyt. Marraskuun alussa olimme mukana avoimin ovin Outokummun kulttuuripuolen järjestämässä Lasten ja nuorten Syyslumous -tapahtumassa. Se on monen yhdistyksen ja taiteilijan voimannäyttö verkostoituneesta tapahtumanjärjestämisestä kohderyhmänä nuoret ja lapset.

Pohjois-Karjalan radio teki tapahtuman aikana Työpaikan toiveet -ohjelmaa ensikodilta. Ohjelmassa haastateltiin koko henkilökuntaa, lapsia ja yhdistyksen vanhaa ja uutta puheenjohtajaa. Paikallisradio on hyvä kanava esitellä toimintaamme. Ensikoti on mukana myös valtakunnallisella mielenterveysviikolla. Mannerheimin Lastensuojeluliitto ja seurakunta esittelevät puolestaan ensikodilla toimintojaan.

Monipuoliset ryhmät tarjoavat toimintaa eri kohderyhmille. Baby Blues -ryhmä antaa vastasyntyneille äideille vauvoineen mahdollisuuden kokoontua ja jakaa ajatuksia. Tänä syksynä mukana on ollut peräti 20 äitiä vauvoineen. Toiminnan tarkoituksena on synnytyksen jälkeisen masennuksen ehkäisy. Mammot ja muksut -ryhmä on äitien ja lasten vertaisryhmä, joka kokoontuu viikoittain ensikodilla.

Lapsiperheiden kohtaamispaikka tarjoaa kaikille vanhemmille lapsineen ohjattua toimintaa ja vapaita seurustelua. Tätä ryhmää toteu-

Iltapäiväkerholaiset viettivät syysjuhlaa marraskuun alussa. Lapset olivat varustautuneet päivään huolellisesti.

tetaan vuoroviikoin paikallisen Man-nerheimin Lastensuojeluliiton kansa. Tarjoamme myös lastenhoito-apua ja kuukausittain yöhoitoakin yli 2-vuotiaille lapsille Höyhensaarella.

Kynttilän loistetta sydämiin näin joulun odotuksen aikaan – ollaan yhteyksissä!

ANI-ELINA HEIKKINEN

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry:n syksyä on synkettänyt pitkäaikaisen varapuheenjohtajamme Annikki Järvisen poismeno. Annikki siunattiin lokakuussa Porin isossa kappelissa syysauringon säteiden kera. Yhdistys muistaa Annikin avoimena, energisenä ja rohkeana vaikuttajana, joka monella tavalla ja pyyteettömästi antoi aikaansa ja työpanoksensa vähäosaisten hyväksi.

Yhdistyksemme pitkäaikainen lapsityöntekijä Sirpa Palmu ja niin ikään työvuosia takanaan omaava turvakodin vastaava ohjaaja Teija Lauren ovat siirtyneet yhdistyksen palveluksesta toisiin tehtäviin. Heidän tilallaan jatkavat ensi vuoden alusta lapsityöntekijänä Anu Kaunisto ja turvakodin vastaavana ohjaajana Sirpa Forsbacka. Anu ja Sirpa siirtyvät uusiin tehtäviinsä Alvari-perhetyöstä, joka lopetetaan Porissa tämän vuoden lopussa. Yhdistys kiittää vielä Sirpaa ja Teijaa antoisista yhteistyövuosista ja toivottaa onnea ja menestystä uusilla poluilla!

Yhdistyksen sääntömääräinen syyskokous pidettiin lokakuun lopussa Porin Esikossa.

Puheenjohtajana jatkaa Raija Parkkali. Johtokuntaan kuuluvat vuonna 2008 toisella toimikaudellaan Sinikka Alenius, Eeva-Liisa Heinenon, Marja Rehula, Ilona Salomaa, Annette Santamaa ja Paula Viljakainen-Puro. Erovuorossa johtokunnasta olivat Risto Koivumäki ja Kati Norlund-Luoma. Heidät valittiin

johtokuntaan uudelleen. Uusi johtokunnan jäsen on Inka Partanen. Inka toimii uutistoimittajana Satakunnan Kansa -lehdessä ja hänellä on järjestötyönkokemusta.

Syyskokous korotti yhdistyksen jäsenmaksuja vuodelle 2008. Henkilöjäsenmaksu korottui 10,00 euroon ja yhteisöjäsenmaksu 30,00 euroon.

Vaiettu naiseus -projekti päättyi Porissa, kun projektityöntekijä siirtyy muihin töihin. Projektin tilinpäätöksen kokoa turvakotiohjaaja Riia Luomanen työyhteisön tuella. Yhdistys kiittää projektipäällikkö Hannele Törröstä, projektin ohjausryhmää ja muita projektityöntekijöitä antoisasta projektista ja mielenkiintoisesta yhteistyöstä.

Turvakoti ja kriisipuhelin päivystävät ympäri vuorokauden koko joulun ajan.

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys toivottaa kaikista huolimatta jäsenilleen ja yhteistyökumppaneilleen rauhallista joulua ja parempaa onnea vuodelle 2008!

ARJA SAARINEN

Pääkaupungin Turvakoti ry

Vuoden viimeiset kuukaudet ovat menneet arkipäivän työn touhussa – asiakkaita on kaikissa työmuodoissa ollut paljon. Marraskuussa kokoonnuttiin myös työn kehittämisen äärelle: Kilpolan lähisuuhdeväkivalta-työntekijät, Jussit ja Vaiettu naiseus -projektityöntekijät pohtivat yhdessä avotyön luonnetta ja asiakasmääriä, turvakodissa päivitettiin asiakastyön menetelmäosaamista ja kriisiperhetyössä avattiin parityötä sekä työn tukirakenteita.

Valmistautuminen ensi vuoteen on alkanut. Suunnitelmat vuoden 2008 toiminnan osalta on kirjattu yksiin kansiin, ja parhaillaan on käynnissä resurssien kokoaminen suunnitelmien toteuttamiseksi. Henkilöstön osalta ensi vuosi tuo muu-

tamia muutoksia. Turvakodin kriisityöntekijät Hannaleena Immonen ja Elina Lavanko päättivät loppuvuoden aikana työrupeamansa meillä ja siirtyivät uusien haasteiden pariin. Vuoden alusta Hanna Mikkonen puolestaan palaa hoitovapaaltaan kriisityöntekijäksi.

Avo- ja asumisyksikkö Kilpolassa ensi vuoden alku tuo lapsityöntekijä Tiuku Pennolan niin ikään hoitovapaalta takaisin töihin, kun taas vastaava sosiaalityöntekijä Miira Hartikainen jää koko vuodeksi vuorotteluvapaalle.

Iloa ja uskoa työhön on viime kuukausina tullut siitä tuesta ja työpanoksesta, jota yksityiset henkilöt, Finlandia Hall Rotary Club sekä Huopalahden Lions -klubi ovat antaneet yhdistyksemme hyväksi. Olemme viettäneet vuoden viimeisen neljänneksen aikana myös varsinaista juhla-aikaa: katoimme kahvit peräti kolmasti 50- ja 60-vuotispäivien johdosta ja onnitellaksemme puheenjohtajaamme Katriina Hämäläistä 20 vuoden täyttymisestä yhdistyksemme luottamustehtävissä. Joulukuun lopussa kokoonnumme perinteiseen puurojuhlaan.

Talven tunnelmaa, joulun juhlaa ja hyvää uutta vuotta kaikille!

SARI LAAKSONEN

Turun ensi- ja turvakoti ry

Turun ensi- ja turvakodin toiminta on ollut syksyllä vilkasta. Asiakkaita on ollut runsaasti, mikä tietenkin luo oman kiireisen leimansa koko toimintaan.

Viime vuonna yhdistykseen on liittynyt uusia jäseniä kohtalaisen runsaasti, mutta mieluusti saisi lisää tulla. Jäsenkampanjamme jatkuu edelleen. Jos Sinulla on ystävä tai tuttava, joka on kiinnostunut yhdistyksemme toiminnasta, innosta häntä liittymään yhdistykseen. Lomakkeita

Mieskaverit ja lapset merivartioasemalla

PIENPERHEYHDISTYKSEN MIESKAVERIT OLIVAT viime keväänä esittelemässä toimintaansa Venemessuilla. Siellä luomamme yhteydet veivät lokakuun alussa kolme mieskaveria ja viisi lasta tutustumisretkelle Suomenlinnan merivartioasemalle.

Asemalla meitä oli vastassa päivystysmiehistö, jonka esimies esitteli meille merivartioaseman toimintaa ja valvontalaitteistoa. Kaksi muuta päivystysvuorossa ollutta työntekijää kertoi aseman käytössä olevasta kalustosta. Vierailun kohokohta oli meidän kaikkien mielestä matka partioveneellä Harmajan majakalle. Parhaimmillaan vene ajoi huimaa 100 kilometrin tuntivauhtia. Kokemus oli meille jokaiselle ainutlaatuinen, se jäi varmasti lastenkin mieleen pitkäksi aikaa.

Retkemme oli erittäin onnistunut. Meidät otettiin merivartioasemalla

lämpimästi vastaan, ja miehistö esitteli toimintaansa kiitettävästi. Meille tuli tunne, että Itämeren valvonta on hyvissä käsissä ja että suurin haaste on meremme ympäristönsuojelu. Retkemme lopuksi meidät toivotettiin tervetulleiksi vierailulle jälleen ensi syksynä.

Pienperheyhdistyksessä toimii pääkaupunkiseudulla noin 100 mieskaveria. Miehet antavat aikaansa 120 sellaiselle yksinhuoltajaäidin lapselle, jolla ei ole pysyvää suhdetta omaan isäänsä tai muihin aikuisiin miehiin. Käytännössä mies ja lapsi tapaavat kerran viikossa tai kerran kahdessa viikossa ja tekevät kumpaakin kiinnostavia asioita. Mieskavereita on ollut jo 15 vuotta.

PEKKA PUUKKO

VAPAAEHTOISTYÖN OHJAAJA,
PIENPERHEYHDISTYS RY

JUHA LÄHTÄINEN

Partioveneeseen mukkea moottori herätti ihastusta pojissa – pienissä ja isoissa.

Naisen väkivaltaisuudesta seminaari

PÄÄSIMME SYVENTÄMÄÄN PITKÄÄN mielenkiintomme kohteena ollutta naisen väkivaltaisuus -teemaa seminaarissamme Oulussa lokakuussa. Noin 70 oikeus-, opetus-, sosiaali- ja terveysalan ammattilaista ympäri Suomea kokoontui asian äärelle syksyn väriloistoon verhoutuneeseen Hietasaareen.

Kiinnostus naisten väkivaltaisuutta kohtaan on virinnyt vuosien varrella Oulun ensi- ja turvakodin eri työmuodoissa. Ilmiö on tullut tutuksi kaikille työntekijöille. Aloitimme seminaarin suunnittelun vuosi sitten kartoittamalla alan asiantuntijat ympäri Suomen. Johtavana ajatuksenamme oli tehdä moniääninen seminaari, jossa

RIITTA HANNUS

naisen väkivaltaisuutta lähestyttiin eri viitekehyksistä. Seminaarin ensimmäinen päivä keskittyi tähän. Toisen päivän teema oli käytännön työssä ja työvälineissä.

Tarinatatteri Routarajan osuus oli tärkeä. Seminaarin osallistujat pääsivät purkamaan ja jakamaan naisen väkivaltaisuuteen liittyviä ajatuksiaan ja tunteitaan tarinatatterin keinoin.

Tarinatatteri Routaraja ilmaisi naisen väkivaltaisuuden herättämiä tunteita.

RIITTA HANNUS

NAISTYÖNTEKIJÄ, OULUN ENSI- JA TURVAKOTI RY, AVOPALVELUKESKUS

Meillä jäsenyhdistyksissä

on kotisivuillamme www.turunensijaturvakotiry.fi Ensikotiin voi myös toimittaa vapaamuotoisen jäsenanomuksen.

Syyskokouksessa lokakuun lopussa päätettiin, että puheenjohtajana jatkaa Seija Paatero. Ansoitunut Seija sai keväällä sosiaalineuvoksen tittelin. Haluamme onnitella Seijaa vielä kerran. Titteliä hänelle hakivat Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri, Turun Seudun Osuuspankki, Turun ammatikorkeakoulu, Turun Työväenyhdistys ja Turun ensi- ja turvakoti ry.

Hallituksen jäseninä jatkavat varapuheenjohtajana Markku Lehtinen ja jäseninä Sinikka Siltanen, Marja Ulmanen, Raila Soininen, Pirjo Vuorio, Tuula Grönlund, Pekka Kuru ja Eero Pulli, henkilökunnan edustajana Pirkko-Liisa Vieno. Lapsityöntekijäksi on valittu Pekka Härkönen.

Hyvää talven alkua!

MAIJA JÄNTTI

Vuoksenlaakson Ensi- ja turvakoti ry

Yhdistyksen johtokunta teki marraskuussa seminaarimatkan Pärnuun. Matkalla suunniteltiin yhdistyksen tulevaisuutta ja toimintaa, kun tulevan vuoden aikana neljä pitkäaikaista työntekijää siirtyy eläkeläisiksi.

Ahkerä johtokunta sai tehtyä suunnitelmia. Teimme myös mukavan tutustumiskäynnin pärnulaiseen Erivajadustega Inimeste Rehabilitatsiooni -keskukseen. Tietysti myös rentouduimme kylpylähoitojen ja hyvän ruuan parissa.

Yhdistyksellämme on ensi vuonna myös 60-vuotisjuhla, joka järjestetään kansainvälisenä naistenpäivänä 8.3.2008. Myös juhlan suunnittelu aloitettiin Pärnun matkalla. Matka virkisti niin johtokunnan jäseniä, kuin allekirjoittanutkin, joka sain ilon olla mukana matkalla.

Yhdistyksen syyskokouksessa johtokuntaa seuraavaksi kaksivuotiskaudeksi valittiin: Helka Pajari, Kaija Mattila, Esko Suikkanen, Rauni Mynttinen, Kaija Peuha, Anne Pajunen ja Ulla Tuomisto. Varajäseniksi valittiin Anja Lappalainen, Tarja Miikki ja Maija-Liisa Länsivuori.

Rauhallista joulua kaikille jäsenillemme ja yhteistyökumppaneillemme!

PAULA JÄPPINEN

Vuoksenlaakson matkalaiset Pärnussa.

ENSI- JA TURVAKOTIEN LIITTO
JÄSENYHDISTYKSINEEN
TOIVOTTA
HYVÄÄ JA LEVOLLISTA JOULUA
JA ONNELLISTA UUTTA VUOTTA
ESIKON LUKIJOILLE!

Elna Kiljander – Ensi Kodin arkkitehti

Helsingin ensikodin rakentaminen sotavuosina oli suorainen ihme. Tarvikkeista oli pulaa ja pommitukset olivat pelottavia.

KILJANDERIN FUNKTIONALISTINEN NELIKERROKSIINEN rakennus oli kaunis. Siinä oli avara parveke vauvojen ulkoiluttamiseen ja kutsuva sisään-tuloaula. **Elna Kiljander** valmistui arkkitehdiksi 1915. Valmistumisensa jälkeen hän toimi muutaman vuoden Aunuksessa aluearkkitehtinä, sen jälkeen huonekalusuunnittelijana ja käytännöllisten ja hygienisten asuntojen puolestapuhujana.

Martta-järjestön kautta Elna Kiljander levitti oppia perheille. Erittäin merkittävä oli hänen toimintansa *Artekia* edeltäneen *Oy Koti – Hemmet* -sisustusfirman perustamisessa tekstiilitaiteilija **Marianne Strengellin** kanssa. Tunnettuutta hän sai suunniteltuaan 1928 Eduskuntatalon keittiösaston. Hän tutustui myös kansanedustaja **Miina Sillanpäähän**, jolla oli vankka kokemus laitoskeittiöistä *Elannon* ravintoloiden tarkastajana. Vuonna 1935 Kiljander saikin Mii-nalta ja kumppaneilta tehtäväkseen suunnitella työläisperheille soveltuvan asunonäyttelyn Helsingin Työväentalolle. Yhteistyö sujui hyvin. Osapuolten keskinäinen kunnioitus tuotti tulokseksi ensimmäisen Ensi Kodin Helsinkiin.

Märta Lagus-Waller selostaa kirjassaan *Elna Kiljander – arkitekt och formgivare* perusteellisesti ensikoti-

Ensi koti valmiina vihkiäisissä kesäkuussa 1942.

Elna Kiljander

hankkeen toteutumisen vihkiäisiä myöten. Hän kuvaa myös yhteiskunnallista tilannetta, joka sotien aikana vallitsi. Aivan uutta tietoa saamme Porin ensikotiyhdistyksen vuosien 1948–49 talohankkeesta. Yhdistys tilasi niin ikään suunnitelman ja piirustukset 50-paikkaisesta äiti-lapsikodista. Monien mutkien takia suunnitelmasta luovuttiin 1956.

Naisarkkitehtien oma yhdistys perustettiin samoihin aikoihin kuin Helsingin Ensi Koti valmistui. Yhdistys vieraili Kiljanderin piirtämässä ja sisustamassa modernissa lastensuojelulaitoksessa.

– Rakennus oli tarkoituksenmukainen ja arkkitehtonisesti korkealuokkainen edustaen uusia moderneja tyyliä. Sisätilat olivat tilavat ja valoisat. Ensi Koti sai meidän jakamattoman ihailumme osakseen.

Elna Kiljanderin tyylikkäästä sisustusliikkeestä ”Koti – Hemmet” oli hankittu osa kauniista huonekaluista lisäämään kodikkuutta ja antamaan vaikutelman sisustamisen uusista virtauksista, totesivat naisarkkitehdit.

Ensikodin ovipieltä komistaa **Wäinö Aaltosen** patsas *Tulevaisuus*, pronssinen äiti vauvoineen, toisinto Eduskunnan istuntosalin patsaasta. Kulutusosuuskuntien Keskusliitto rahoitti valamisen, mutta nyt paljastui, että Kiljander ja Aaltonen olivat patsaan tekemisen aikaan rakastavaiset.

AIRA HEINÄNEN

Arkkitehti Elna Kiljander (1889–1970) suunnitteli vuonna 1942 valmistuneen Helsingin ensikodin. Märta Lagus-Waller on tutkinut Kiljanderin uraa Helsingin yliopistoon tekemässään lisensiaattityössä, joka ilmestyi Svenska Literatursällskapet i Finlandin julkaisemana kirjana ”Elna Kiljander – arkitekt och formgivare (2006).

Esikon ilmestymispäivät vuonna 2008

Numero 1	ilmestyy 14.3.	aineistopäivä 8.2.	Numero 3	ilmestyy 26.9.	aineistopäivä 22.8.
Numero 2	ilmestyy 13.6.	aineistopäivä 9.5.	Numero 4	ilmestyy 12.12.	aineistopäivä 7.11.

Elokuvia Lapsen oikeuksien päivänä

Oulun ensi- ja turvakoti esitti asiakkaanaan oleville lapsille ja heidän vanhemmilleen Pelikaanimies-elokuvan. Yhteistyökumppani oli Oulun elokuvakeskus, jonka Studioissa elokuva esitettiin. Pelikaanimies sykähdytti niin vieraita kuin yhdistyksen työntekijöitä.

Lahdessa ensi- ja turvakoti järjesti yhdessä Päijät-Hämeen elokuvakeskuksen kanssa elokuvaesityksen Äideistä parhain Kino Iiriksessä Lapsen oikeuksien päivän aattona. Esitys käynnisti varainkeräyskampanjan, jolla kerätään varoja avopalvelukeskus Perhetuvan toiminnan rahoittamiseksi. Haastekampanjaa vie eteenpäin Etelä-Suomen Sanomat.

Helsingissä Lapsen oikeuksien päivänä esitetty Pelikaanimies keräsi elokuvateatteri Bio Rexiin yli 1000 lasta. Liitto muistutti tempauksella, että jokaisella lapsella on oikeus huolenpitoon ja iloon. Ilmainen elokuvaesitys herätti Helsingin kouluissa niin suuren mielenkiinnon, etteivät läheskään kaikki halukkaat luokat mahtuneet kahteen esitykseen. Kaupungin liikennelaitos tarjosi lapsille tapahtumaan ilmaisen kyydin.

Onnistunut Äideistä parhain -seminaari

Liiton 19.11. yhdessä Suomen elokuva-arkiston kanssa järjestämä Äideistä parhain -seminaari sai hyvän vastaanoton. Päivän aikana käsiteltiin sota-ajan lapsuutta ja sen heijastuksia nykypäivään. Yli sadan osallistujan joukossa oli monia sotalapsia.

Seminaari alkoi **Klaus Härön** elokuvalla Äideistä parhain. Yhteiskuntatieteiden tohtori **Ritva Nätkin** ja Heikki Hietamies puhuivat. Alma-keskuksen **Sinikka Kuosmanen**, **Sari Hellström** ja **Leena Sjöberg** kertoivat elokuvan esiin tuomista selviytymisen keinoista: ihminen tarvitsee yhden pysyvän ihmissuhteen.

Kriisityöntekijä Miesten keskuksen

Visa Kuusikallio on aloittanut Miesten keskuksen uutena kriisityöntekijänä. Hän on aikaisemmin työskennellyt perhetyöntekijänä Vantaan seurakuntayhtymän ja Vantaan kaupungin omistamassa Laurinkodissa, joka tarjoaa tuettua asumista lapsiperheille. Visan tavoittaa numeroista (09) 6129 3752 ja 040 358 2262. Sähköposti on visa.kuusikallio@etu.inet.fi

Tukea lasten osallisuudelle

Ensi- ja turvakotien liitto julkaisee tammikuussa raportin lasten osallisuuden keinoja kokeilevasta hankkeesta. **Mikko Orasen** kirjoittama raportti on nimeltään *Mitä mieltä? Mitä mieltä! Lasten osallisuus lastensuojelun kehittämisessä*. Se on osa sosiaali- ja terveysministeriön Lastensuojelun kehittämisohjelmaa.

Ensi- ja turvakotien liitto ry
Asemamiehenkatu 4, 00520 Helsinki
(09) 454 2440, faksi (09) 4542 4430

BM 93

Ensi- ja turvakotien liiton jäsenyhdistykset:

Etelä-Karjalan perhetyön kehittämissyhdystys ry
Karjalantie 22, 53300 Lappeenranta
puh. (05) 415 0045, faksi (05) 415 0420
ek.perhetyon@kehittamisyhd.inet.fi

Etelä-Pohjanmaan Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Yrjöntie 5 A 101, 61800 Kauhajoki
puh. 050 405 2136
epn.ensi-jaturvakoti.toiminnanjohtaja@kolumbus.fi

Helsingin ensikoti ry
Ensikodintie 4, 00510 Helsinki
puh. (09) 774 2460, faksi (09) 701 4277
toimisto@helsinginensikoti.fi

Kaapatut Lapset ry
Stenbäckinkatu 22 B 6, 00250 Helsinki
puh. (09) 587 4401
kaapatut.lapset@kolumbus.fi

Kanta-Hämeen perhetyön kehittämissyhdystys ry
Hallituskatu 18 B 33, 13100 Hämeenlinna
puh. 040 770 1087
marjo-riitta.koskimies@khperhetyo.fi

Keski-Suomen ensi- ja turvakoti ry
Suuruspääntie 11, 40520 Jyväskylä
puh. (014) 337 2450, faksi (014) 337 2499
toimisto@ksetu.fi

Kokkolan ensi- ja turvakoti ry
Lasimestarintie 12, 67300 Kokkola
puh. (06) 831 9518
turvakoti@kokkola.fi

Kuopion Ensikotiyhdistys ry
Pohjolankatu 2 C 26, 70300 Kuopio
puh. (017) 369 7200
toimisto@kuopionensikotiry.net

Kymenlaakson Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Opistokatu 8 A, 48100 Kotka
puh. (05) 210 9400, faksi (05) 210 9428
jaana.vaittinen@ensijaturvakoti.kymp.net

Lahden ensi- ja turvakoti ry
Vapaudenkatu 15 B 48, 15140 Lahti
puh. (03) 883 3181, faksi (03) 883 3190
toimisto@lahdenensijaturvakoti.fi

Lapin ensi- ja turvakoti ry
Lähteentie 5, 96400 Rovaniemi
puh. 020 741 4732, faksi (016) 310 915
pirjo.kairakari@lapinensijaturvakoti.fi

Lapsen Kengissä ry
Puistokuja 3 B 17, 79600 Joroinen
puh. (017) 610 080
lapsenkengissa@co.inet.fi

Naisten Apu Espoossa ry
Jänismetsäntie 2, 02940 Espoo
puh. (09) 591 5130, faksi (09) 5915 1320
toimisto@espoonturvakoti.com

Oulun ensi- ja turvakoti ry
Kangastie 9, 90500 Oulu
puh. (08) 561 5500, faksi (08) 382 484
ohjaajat@oulunensijaturvakoti.fi

Pienperheyhdistys ry
Hämeentie 130 A, 00560 Helsinki
puh. (09) 720 6810, faksi (09) 724 2009
info@pienperhe.fi

Pohjois-Karjalan ensikoti ry
Kummunkatu 6, 83500 Outokumpu
puh. (013) 550 112, faksi (013) 550 441
p-kn.ensikoti@opaasi.fi

Porin ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Tiilimäentie 2, 28500 Pori
puh. (02) 633 3850, faksi (02) 633 3530
porin.ensi-ja-turvakotiyhdistys@co.inet.fi

Pääkaupungin Turvakoti ry
Steniuskenttie 20, 00320 Helsinki
puh. (09) 477 7180, faksi (09) 4777 1828
turvakoti@paakaupunginturvakoti.fi

Raahen ensi- ja turvakoti ry
Fellmanipuistokatu 11, 92100 Raahen
puh. (08) 221 202, faksi (08) 221 292
toimisto@raahenensijaturvakoti.fi

Suomen vanhusten turvakotiyhdistys ry
Hitsaajankatu 9 A, 00810 Helsinki
puh. (09) 726 2422, faksi (09) 685 4223
info@suvantory.fi

Tampereen ensi- ja turvakoti ry
Mutkakatu 38 b-c, 33500 Tampere
puh. (03) 3143 4800, faksi (03) 3143 4814
ensiturvakoti@ensiturvarey-tre.net

Turun ensi- ja turvakoti ry
Luolavuorentie 7, 20810 Turku
puh. (02) 513 4100, faksi (02) 513 4150
turvakoti@turunensi-jaturvakotiry.fi

Vaasan ensi- ja turvakoti – Vasa mödra- och skyddshem ry
Vöyrinkatu 2, 65100 Vaasa
puh. (06) 312 9666, faksi (06) 312 9667
turvakoti@vaasanturvakoti.fi

Vantaan Turvakoti – Vanda Skyddshem ry
Unikkotie 13, 01300 Vantaa
puh. (09) 8392 0071, faksi (09) 874 7122
vantaan.turvakoti@co.inet.fi

VIOLA – väkivallasta vapaaksi ry
Hallituskatu 5, 50100 Mikkeli
puh. (015) 365 330
viola@viola-vakivallastavapaaksi.fi

Vuoksenlaakson Ensi- ja turvakoti ry
Karhumäenkatu 73, 55120 Imatra
puh. (05) 472 4909, faksi (05) 431 9650
vuoksenlaakson.ensi-koti@co.inet.fi

Ylä-Savon Ensi- ja turvakotiyhdistys ry
Karjalankatu 34 A, 74120 Iisalmi
puh. (017) 272 3284
iisalmen.turvakoti@dnainternet.net

Äidit irti synnytysmasennuksesta ÄIMÄ ry
Kumitehtaankatu 5, 04260 Kerava
040 725 6229
toimisto@aima.fi

Ensi- ja turvakotien liitto

Asemamiehenkatu 4, 7. krs
00520 Helsinki
puh. (09) 454 2440
toimisto@etu.inet.fi
muut sähköpostiosoitteet:
etunimi.sukunimi @etu.inet.fi,
ellei toisin ole mainittu

Liiton puheenjohtaja
erikoissairaanhoitaja Virpa Puisto
virpa.puisto@kolumbus.fi
Toimitusjohtaja Ritva Karinsalo
Taluspäällikkö Kirsti Kaleva
Kehittämispäälliköt Susanna Kalavainen,
Helena Niemi, Auli Ojuri, Mikko Oranen
Järjestöpäällikkö Riitta Lampelto
Tiedottaja Mikko Savelainen
Toimitussihteeri Essi Lehtinen
Toimistonhoitaja Tarja Kilpinen
Taloussihteeri Sari Timperi
Toimistosihteeri Ulli Toivainen

Vaiettu naiseus -projekti
Projektipäällikkö Hannele Törrönen

Vauvana elämä alkaa -projekti
Projektipäällikkö Erja Lohtander
Projektisuunnittelija Tanja Henttonen

Pidä kiinni -projekti
Kehittämispäällikkö Maarit Andersson
Projektipäällikkö Riitta Hyytinen
Projektisuunnittelija Marianne Kuorelahti
Projektisihteeri Riitta Savolainen

Tosi-projekti
Projektipäällikkö Eeva-Kaarina Veijalainen

Alma-keskus – varhaista vuorovaikutusta ja vauvaperhetyötä
Johtaja Sinikka Kuosmanen
Projektityöntekijät Sari Hellstén, Leena Sjöberg ja Miika Tervo
Toimistosihteeri Kirsi Jääskeläinen

Äiti-lapsityön kehittäminen vanhilassa
Projektipäällikkö Susanna Kalavainen
Projektityöntekijä Eeva Mylly

Miesten keskus
puh. (09) 6129 3750
Kehittämispäällikkö Jussi Pulli
Kriisityöntekijät Sirpa Hopiavuori,
Visa Kuusikallio, Ari Pusa, Merja Rankinen
Suunnittelija Antti Heikkinen

Koulutus- ja perhekuntoutuskeskus
SOPUKKA
Uusi Porvoontie 482
01100 Östersundom
puh. (09) 720 6850
info@sopukka.inet.fi
Toiminnanohjaaja Tarja Moilanen
tarja.moilanen@sopukka.inet.fi
Emännät Tuula Pääläinen ja Raija Tauriainen
keittio@sopukka.inet.fi
Keittäjä Aino Tuukkanen
keittio@sopukka.inet.fi